

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ce smo že pozabili na slovensko Koroško

Kako tužne so vse te oktoberske obletnice koroškega plebiscita. Tužne, ker nas spominjajo na narodni poraz, ki smo ga mi, še ne dva milijonski slovenski narod tako drago plačali, a tužne še mnogo bolj, ker nas skeleče opominjajo na resnico, da mi Slovenci narodne izgube tako hitro prebomo. Če bi ne bilo oktoberskih obletnic, skromnih, strahopetnih, ko bojazljivo tehtamo besede, da bi se tuju ne zamerili, ko boječe zatajujemo svojo boljšo stvar, ko si z besedo ne upamo na dan, z besedo, ki bi jo ponovilo milijon slovenskih grl, bi se večina izmed nas komaj še spomnila, da se je pred 15 leti v veliki, za nas življenjski katastrofi odtrgal od našega narodnega telesa velik kos, ki je zapustil za seboj smrtno rano. Da ni teh skromnih obletnic, bi koroška rana bržkone sploh ne bolela več in brezbrizno bi šli vsak za svojim delom, ne meneč se za pritajeni klic vesti, da smo postali neka ohromela, pohabljen skupnost, ki je izgubila obliko, ker so ji odrezali skoraj tretjino telesa.

Tako pa se bodo vsaj za nekatere izmed nas, za tiste, ki jim je slovenska domovina nekaj več kot glas praznega bobna, znižali ostri grebeni Karavank, da bomo gledali, kako onstran njih umira del našega naroda, ki je bil zibelka slovenske kulture. Morda bomo le slišali očetajoči glas vesti, da »naš bil nekdanj je ves ta raj, očetu našim domovina« in »da tuj narod tod se širi zdaj, naš raj pa tujeve je lastina.« Približali se bomo vsaj za nekaj ur zopet problemu Koroške, ne kot nekemu oddaljenemu, nam tujemu vprašanju, ampak kot našemu slovenskemu vprašanju, ki je izrezano iz našega narodnega telesa in iz cele naše kulturne biti. Pojem slovenske domovine, ki ga mi vsi kaj radi prikožamo svojim dnevnim osebnim ali političnim potrebam, ki nam jih tuji narekujejo, se bo danes le zopet enkrat razširil kot slika iz senj ter bo objel vse ono, kar je naše po duhu, naše po krvi, naše po zemlji, ki so jo naši davni dedci zasedli, a so jo potomci zapravili. Čutili se bomo zopet večje, bolj pomorne, ker bomo v duhu šli gledat slovenske mejnike od jadranskih obali in po koroških hribih, ker jih bomo šli gledati tudi nazaj v zgodovino, mejnike naše slovenske domovine, ko so ponosno stali daleč na severu ob Donavi in daleč na zapadu po rodovitnih planjavah Benečije. Vsaj nekateri izmed nas, pravimo, kajli na žalost mnogim tudi tega ni več mar.

Toda vse jadikovanje o raztelesen slovenski domovini, vse sentimentalno prelivanje mehkih čuvstev o izgubljenih bratih je brezplodno. Ako nam vsakokolična obletnica koroškega plebiscita ne da nič drugega kot nekaj sentimentalnih član- kov, nekaj volih govorov, za katerimi stoji prazen nič, nekaj živketajočih zdravic in par neiskrenih vzdihljajev, potem jih raje odpravimo. Potem jih treba ni! Potem je boljše, da svojega narodnega razkroja ne zaustavljamo s takšnimi brezplodnimi spomini, ampak vržemo roke v zrak ter potopimo svojo slovensko domovino, da bo mir pred njo.

Ker pa tega nečemo, ker nasprotno želimo, da bi v našem narodu, naj prebiva v mejah naše narodne države ali izven nje, vendar enkrat z elementarno silo vstala zares narodna zavest, ki ne dopušča, da bi se izgubila le ena kapljica slovenske krvi in le en kvadratni meter slovenske zemlje, narodna zavest, ki bo z nevpogljivo voljo in žrtvami vseh živih Slovencev ustvarila morda prikrat v zgodovini realnost slovenske domovine, včlenjene v jugoslovansko narodno skupnost, nam mora koroški plebiscit nuditi resno priložnost, da si izprašamo svojo narodno vest in da si resno predočimo vprašanje, kako hočemo mi dejansko pomagati, da se bo narodnoobrambni boj na ogroženih slovenskih mejah tako razvil, da bomo ohranili vsaj to, kar je danes našega, če že ne bomo mogli dobiti nazaj, kar nam je bilo do včeraj ugrabljenega.

Da si izprašamo vest! Roko na srce in vprašajmo vsak samega sebe, če nas kaj boli, da so odrezali od našega narodnega telesa njega bistven del? Če nas kaj boli, da sedaj nasilno ponemčujemo slovenske otroke in po slovenski zemlji naseljujejo tuj rod? Če nas kaj boli, ko zajema nemška poplava slovensko farno za slovensko farno, slovensko občino za slovensko občino? Če nas kaj boli, ko se pozabljeni slovenski rod na Koroškem z obupnimi krki obrača do svojih sobratov in jih prosi za pomoč, da mu pomagajo braniti ugrabitve slovenskih kmetij po nemškem priseljencu? Če nas še kaj boli, ko beremo ali slišimo, da tuje brez kazni pobija slovenske fante za to, kar so to, kar se bohamo, da smo mi, namreč Slovenci? Ali smo storili svojo dolžnost, ali smo sploh kaj storili, da bi svoje sočuvstvovanje drugače izrazili kot z vzdihljaji, z besednim ogorčenjem ali nadebudnimi govori, polnimi dobrih nasvetov? Ali smo bili podobni Nemcem, kjer ves narod kot en sam moč zasleduje usodo sleherne- ga človeškega bitja, ki je nemške krvi in nemškega jezika, pa naj stanuje kjerkoli na zemeljski obli in kjer ves narod zastavlja vso silo avtoritete države, da maščuje krivico, storjeno nad enim samim nemškim sobratom, naj bo v tej državi ali v drugi? Da, izprašajmo si vest temeljito! Ali je za nas slovenska Koroška še naš narodni problem, ali pa komaj še neprijetna nadlega? Če je prvo, potem naj slede dejanja, če je drugo, potem nikar ne uganjamo več burk z ogrevanjem slovenske domovine!

Kako hočemo dejansko pomagati, da bo obrambni boj koroških Slovencev zmagovit in da ne bomo doživeli, da bodo naše narodnostne meje v prihodnjih letih polisnjene na Karavank, v pričakovani, da jih tuji val ne potisne še bolj proti jugu. Kdo naj pomaga? Narod? Kdo pa je narod? Narod smo mi vsi! Milijon slovenskih človeških bitij, to je slovenski narod! In delo vsega miliona, napor slehernega člana narodne družine bo komaj zadosťoval, da zaustavi plaz, ki se ruši na slovensko domovino. Na Koroškem teče naša narodnostna fronta. Če se zruši ta, kaj bo z naslednjim? Zato mislimo, da je skrajni čas, da naperimo vse svoje kulturne sile, združene v ne- broju naših kulturnih in gospodarskih organizacij, za okrepitev naše narodnostne fronte na severu; skrajni čas, da dobi sleherno naše društvo svoj koroški odsek in svoj koroški fond in da ne bo

Ciano v Berlin - Göring v Pešto

Važni italijansko-nemški posveti

Berlin, 9. okt. b. V zunanjem ministrstvu potujejo vest, da pride dne 20. avgusta italijanski zunanji minister grof Ciano v spremstvu nemškega veleposlanika v Rimu barona von Hassela v Berlin. Pristavljajo pa, da potovanje italijanskega državnika v Nemčijo ni v nobeni zvezi s političnimi dogodki zadnjih dni, marveč, da je predvsem v zvezi z vprašanjem nove lokarne pogodbe. Prihod grofa Ciana v Berlin je bil skrbno pripravljen od italijanskega propagandnega ministra Alfierija, ki se že delj časa mudi v Berlinu in od veleposlanika von Hassela, ki mu prav za prav gre zasluga, da je do potovanja sploh prišlo.

V Berlinu trdijo, da bo avstrijsko in sploh vso podonavsko vprašanje izločeno iz dnevnega reda posvetovanj med italijanskimi in nemškimi držav- niki, ker bo lokarno vprašanje zahtevalo mnogo časa. Kajti Nemčija za lokarno pogodbo, ki naj bi v obliki patka med Nemčijo, Francijo, Anglijo, Italijo in Belgijo za trajno zavarovala nemško-fran- cosko in nemško-belgijsko mejo, ni prav navdušena in še vedno vsiljuje svoj dvostranski pakt med Nem- čijo in Francijo pod pogojem, da sovjetska Rusija v to ne bo vmešana, ne posredno, ne neposredno. Pri- sotnost grofa Ciana v Berlinu hoče Hitler izkori- stiti, da svoje pogoje za udeležbo pri lokarnski kon- ferenci spravi v sklad z italijansko zunanjo politiko v tem vprašanju.

V diplomatskih krogih pa so mnenja, da ima obisk italijanskega zunanjega ministra še drug po- men in da se bosta Nemčija in Italija pogovorili tudi o Podonavju, kjer je Italiji mnogo na tem ležeče, da vzpostavi dobre gospodarske odno- šaje med državami rimskega bloka, s katerimi ima tudi Nemčija dobre zveze, in državami male zveze, z katerimi izmed njih stoji Nemčija istotako v odličnih odnosih.

Rim, 9. okt. b. Po vesteh italijanskih listov je vprašanje padca Madrida le še vprašanje nekaj dni. Listi pri tem poudarjajo, da je popolna zma- ga španskih nacionalistov danes izven vsakega dvoma. Vse zlate rezerve španske emisijske banke v Madridu je vlada poslala v Francijo, nekaj sto zabojev zlata pa je bilo vkrcanih na sovjetske trgovske ladje, ki so vsidrane v Kartageni. Tako »Giornale d'Italia«.

Gibraltar, 9. okt. b. Deset trimotornih bomb- nih letal je včeraj vse popoldne letalo nad Gibraltarsko otočino ter nadzorovalo štiri velike transport- ne ladje, ki so prevažale iz Maroka v Cadix, Alge- ciras, Seville ter Jerez 15.000 maroških čet in tuj- skih legionarjev ter ogromne množine vojnega ma- teriala. Ko se je vršil ta transport, je priplula vladna križarka, ki pa so jo težki bombniki pri- silili, da je morala zapeljati v Algeciras. Posadka križarke, sektoječa iz 23 moč, je bila takoj izkrcana ter streljana.

Madrid, 9. okt. b. V mestu se vedno bolj ši- rijo vesti, da se bo v najkrajšem času pričela bor- ba za samo mesto. Zaradi tega je vojni minister izdal povelje, da se morajo ugasniti ponoči vse luči, na cesti pa po 11. uri ne sme biti nihče. Vsak- do, ki bi bil po tej uri na madridskih ulicah, bo aretiran. Ta ukrep je izdal vojni minister pred- vsem zaradi tega, ker se boji, da bi onih 5000 fa- sistov, o katerih je govoril general Franco, padlo v hrbet rdečim četam in napravilo zmedo, ki bi se končala s katastrofalnim porazom vladnih čet.

Pariz, 9. oktobra. b. Po vesteh iz Španije, ki prihajajo z obeh strani, se vidi, da se je začela odločilna borba za Madrid. Bele čete so vrgle na bojišče vse svoje razpoložljive sile z močnim top- ništvom in še močnejšim letalstvom. Letala so ves včerajšnji dan napadala tako proti Madridu, kakor tudi proti španskim lukam v Sredozemskem mor- ju. Trdi se, da so bela letala včeraj na več kra-

Göring v Varšavo

Značilna za presojo mednarodnega položaja je vest, da se pripravljajo pruski ministrski predsednik in poveljnik nemškega letalstva general Göring oditi na lov na Poljsko, kamor hoče oditi pri- hodnji teden, tako, da bi se vrnil v Berlin, ko pride tja italijanski zunanji minister. Na Poljskem bo general Göring gost vrhovnega poveljnika poljske armade generala Smigly-Rydzja, ki naj bi mu poro- čal o svojih razgovorih s poveljnikom francoske armade ter mu baje tudi obrazložil možnosti sode- lovanja Poljske pri gospodarski obnovitvi Podonav- ja v smislu nemških in italijanskih želja.

...ne v Varšavo

Poljsko zunanje ministrstvo je prihod generala Göringa zanikalo, toda v tukajšnjih političnih krogih razumejo zani- kanje tako, da Göringov obisk ne bo uradnega niti poluradnega marveč izključno »zasebnega« značaja.

...pač pa na Dunaj in v Pešto

Dunaj, 9. oktobra. AA. (Havas) V dobropouče- nih krogih trde, da predsednik pruske vlade Gö- ring ne bo prišel na Dunaj, kamor pride te dni, v prav nobene stike z nobeno uradno osebnostjo. Göringovo bivanje v avstrijski prestolnici je čisto zasebnega značaja. General Göring si bo ogledal mestne znamenitosti, popoldne se bo pa odpeljal v Budimpešto.

Policija je razgnala nacionalne socialiste, ki so se bili davi zbrali blizu nemškega poslanstva, ker so mislili, da se je tam nastanil Göring.

Victor Antonescu, romunski zunanji minister, ki se je snoči peljal skozi Ljubljano na dvodnevni obisk pri našem predsedniku vlade

Tukajšnji desničarski listi trdijo, da zlato, ki ga pošilja sedaj španska vlada v Francijo, ni na- menjeno kot plačilo za dobavo vojnega materiala, temveč ga madridska vlada nalaga za sebe, da bi potem s tem denarjem lahko nadaljevala akcijo na tujem ozemlju. Listi trdijo, da je takšen način odtujitve zlata protustaven, ker je dovoljeno vladi izvoziti iz Španije samo višek z zakonom določe- nega pokritja španske pezete.

London, 9. okt. b. Po zadnjih vesteh iz Špa- nije so bele čete na gudaramskem bojišču včeraj z naglim nasokom zavzele Siguenzo ter s tem izpopolnile obroč s te strani. Največji uspeh so imeli uporniki včeraj zasedbo Neval Perala, ki ga bo vlada silno pogrešala. Poveljnik te važ- ne postojanke je bil neki kaplar, ki se je pokazal popolnoma nesposobnega ter so bele čete zavzele to strateško tako važno točko skoraj brez vsakih izgub. Vladne čete so hotele dvigniti v zrak velika skladišča orožja in municije, kar pa se jim ni posrečilo, ker so bele čete takoj pogasile požar.

Ne potrjujejo se vesti, da bi bile vladne čete prodrle v sree Ovieda in da bi se vodile krvave borbe po ulicah. Bele čete še naprej dobivajo okrepitev in dovoljne množine hrane in vojnega materiala, ker so bele pomorske sile postale po- polni gospodar Gibraltarske ožine. Tako je pri- spelo samo večeraj 10 ladij z ogromnim vojnim materialom in številnim ojačenjem posadke.

Madrid, 9. oktobra. AA. (Havas) Razširil se je glas, da je v pouličnih bojih v Oviedu padel Ksavier Buenos, socialistični prvak in ravnatelj nekega levičarskega lista. Ugotovili so pa, da je le lažje ranjen.

Francija obrača hrbet rdeči Španiji

Pariz, 9. oktobra. Že nekaj mesecev je opazo- vati trajno tiho nasprotje med zunanjo politiko, kakor jo komandira francoska ljudska fronta in realno politiko Quai d'Orsay. Zlasti se to opa- zuje v španskem vprašanju. Francosko javno mne- nje prihaja do prepričanja, da je zunanja politika ljudske fronte, ki je brezpogojno predpostavljala zmago španskih marksistov, temeljila na napačnih osnovah. Dejstva namreč se razvijajo v Španiji po- polnoma drugače, kakor bi želel g. Leon Blum in njegovi tovariši. Zato se množe glasovi, ki opo- zarjajo na to, da bi bilo za Francijo škodljivo, ko bi ne gledala dogodkov v Španiji realno in si s kakršnimi nepremišljenimi koraki odbila tradici- onelno prijateljstvo španskega naroda.

V tem priznanju pričena Quai d'Orsay vidno preusmerjati zadržanje francoske politike napram novi vstajajoči Španiji. Javljajo se celo znaki, iz katerih se da sklepati, da so navezane že gotove vezi oficijelnih francoskih krogov s španskimi na-

cionalisti. Gre za to, da se francosko-špansko pri- jateljstvo nadaljuje tudi pod novimi oblastniki in da se Francija ne obremeni še z novo skrbjo, da bi morala stražiti svojo mejo tudi na Pirenejih.

Da diskretni stiki niso ostali brez uspeha, je mogoče sklepati iz jako prisrčnih izjav, ki jih je podal general Franco nekaterim francoskim vodil- nim narodnim listom, v katerih izraža prepričanje, da bo tudi bodoča Španija v dobrih odnosih s Francijo. Z dneves je mogoče z gotovostjo reči, da v slučaju padca Madrida Quai d'Orsay ne bo okle- val nekdanje »upornike« v celem obsegu priznati za legalno vlado in da ga nikakor ni volja, kakor bi hoteli nekateri francoski marksisti, da iz Largo Caballero v Ženevi napravijo drugega nečusa.

Pozornost je zbudilo, da je včeraj španska ladi- ja v Marseillu zopet izkrcala 250 zabojev zlata in ga poslala v tresore francoske madridske ban- ke. To pošiljanje zlata v inozemstvo preseneča radi tega, ker je madridska vlada izdala prepoved o izvažanju zlata. V Parizu so splošno prepričanja, da ne gre za drugega, kakor za kapitalije uglednih marksistov, ki hočejo svoj denar pravočasno spravi- ti na varno, da si preskrbe v slučaju potrebe kar moč ugodno preganstvo.

Desničarski dnevnik »Le Jour« zopet ostro napada ministra za zračni promet Cota, čigar sim- patije za madridsko vlado so nedvomno dokaza- ne. List spominja na to, da se minister nič ne žuri, da bi dobil v domovino letala družbe Air France, ki jih je zaplenila madridska vlada, da jih uporablja v vojne namene. Pač pa je minister Cot ravno v tem trenutku, ko je usoda Madrida na koc- ki, odločno pritisnil na imenovano zrakoplovno družbo, da zopet vzpostavi redni promet med Pa- rizom, Madridom, oziroma med Madridom in Ali- cante. To je tembolj čudno, ker so vsi francoski državljani že davno bili spravljeni na varno. List je mnenja, da je minister Cot storil to radi tega, da voditeljem levičarske vlade omogoči pravo- časen pobeg iz ogroženega Madrida.

Isti dnevnik stavlja na Cota jako neprijetno vprašanje, kaj je v velikih zabojih, ki jih mora Air France vedno znova prevažati v Madrid. »Jour« trdi, da je nedavno bilo 14 velikih za- bojev na ta način prepeljanih v Madrid, v katerih naj bi bilo orožje. Istotako ugotavlja »Jour«, da se neprestano spuščajo na francoskem letališču Montandran pri Toulouse španska letala levičar- ske vlade in da jih tamkaj popravljajo francoski tehnični strokovnjaki.

Jeruzalem, 9. oktobra. c. Pri Tulkaremu so Arabci napadli angleške tanke. Tanki so streljali na arabske upornike in postrelili 15 Arabcev.

Komunistična nevarnost v Sredozemlju

Članek v »Osservatore Romano«

Rim, 9. oktobra. b. Vatikansko glasilo »Osser- vatore Romano« objavlja zelo poučen članek o komunistični nevarnosti v Sredozemlju. Vatikanski list proučuje vse obstoječe možnosti in smeri, po katerih bi se lahko sovjetska Rusija politično raz- širila in ugotavlja, da je najbolj nevarna točka na-

nikogar v odrešeni slovenski deželi, ki bi ne bil član tega odseka in ne dobrotnik tega obrambne- ga sklada. Sele potem, ko smo kot slovenski na- rod pokazali svojo narodno požrtvovalnost, bomo smeli upravičeno pričakovati tudi od države, da z mednarodnimi pravnimi sredstvi, ki še obsto- jajo, podpre našo voljo.

Toda ta dokaz bo treba prinesiti. Naj vzklije iz današnje obletnice plebiscita, da se ne bo zgo- dilo, kot se je dogajalo sedaj že 15 krat, da so naslednji dan po obletnici sivi grebeni Karavank zopet šinili v sinje višave in nam zaprli pogled na »naš nekdanji raj«, v naših srcih pa zamorili vsa- ko razumevanje za pravi pojem o slovenski do- movini in slovenskem narodu.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno v vsej kraljevini.

Dunajska vrem. napoved: Zboljšanje vremena bo le kratko, še zmeraj mraz.

Pariz — kralju Aleksandru

Veličastna manifestacija francosko-jugoslovanskega prijateljstva

Pariz, 9. oktobra. AA. Današnja slovesnost odkritja spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju in viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju je bila nenavadno impozantna. Tik pred začetkom slavnosti je veljala vsa pozornost oddelku jugoslovanskega pehotnega polka kraljeve garde, ki je stal pred spomenikom, poleg katerega stoji tudi odposlanstvo jugoslovanskega oficirskega zbora. Na levi od spomenika stoje gojenci francoske vojaške akademije v Saint-Cyru v alikovitih paradnih uniformah.

Ob 2.50 je prišel pred spomenik jugoslovanski vojni minister armijski general Marić v družbi predsednika belgrajskega občinskega odbora jugoslovanskega vojaškega odposlanca in svojega kabinetnega šefa. General Marić je obhodel oddelke pehotnega polka kraljeve garde, čigar odgovor na pozdrav je zbudil med zbranim občinskim veliko pozornost.

Se prej je prišel jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Purić s poslanškim svetnikom Simićem in poslanškim osebjem. Nahajali so se tu tudi člani jugoslovanskega vojaškega odposlanstva v Parizu, odposlanci jugoslovanske narodne skupščine in mesta Belgrada ter delegacije bivših bojevnikov s solunske fronte, Poilus d'Orient. Medtem ko so člani diplomatskega zbora zasedli prostore na tribuni, se je odposlanstvo bivših vojakov s svojimi zastavami zbralo okoli spomenika. Med navzočimi visokimi osebnostmi so bili maršal Petain, general George, ki ga je atentator v Marseju ranil, itd. Med mnogimi uglednimi osebnostmi, vojaškimi in civilnimi, je stal tukaj tudi Edouard Soulier, predsednik odbora za zgradbo spomenika, Louis Marin, bivši minister in veliki prijatelj Jugoslavije, François Pietri, bivši mornariški minister in drugi.

Medtem se je slišalo povelje »Mirno!« poveljnika častne čete republikanske garde, zbrane nedaleč od jugoslovanskega oddelka — napoved prihoda predsednika republike Lebruna. Francoski državni poglavar se je pripeljal v avtomobilu v spremstvu pol eksadrona konjeniške republikanske garde. Godba zaigra jugoslovansko himno in maršlejo.

Svečanost je od vsega početka zbujala nepopisen vtis na občinstvo. Na častni tribuni so predsednika republike Lebruna sprejeli vojni minister Daladier, zunanji minister Delbos, bivši minister Paul Boncour, bivši predsednik republike Millerand in druge ugledne osebnosti.

Svečanost se je začela s lepim govorom predsednika odbora za zgradbo spomenika Edouarda Soulierja.

Za Soulierjem je govoril maršal francoske vojske in jugoslov. vojvoda Franchet d'Esperay, častni predsednik odbora za zgradbo spomenika, ki je med drugim tudi dejal:

Spomenik, ki ga danes na dan druge obletnice velikega hudodelstva s pieto našega naroda postavljamo dvojnega, kralju Petru I. Osvoboditelju in Aleksandru Zedinitelju, bi bil mogel po pravici biti posvečen prijateljstvu, in sicer prijateljstvu, ki gre tako daleč, da samega sebe žrtvuje, da žrtvuje svojo lastno kri.

Mir ni zrahljal zvez, ustvarjenih med vojno med Francijo in Jugoslavijo. Kralj Zedinitelj je izgradil svojo veliko delo, naslanjaje se na francosko prijateljstvo. Kot temelj temu delu je služila čudovita vojska, prekaljena v treh vojnah. Danes se Jugoslavija more smatrati enakovredno najstarejšim in najmočnejšim narodom. To je delo kralja Aleksandra, delo, ki ga nadaljuje vladar Nj. Vel. kralja Petra II. Veliki pomen, ki ga pripisuje temu delu, je pokazal s tem, da je kot svojega zastopnika poslal v Pariz ministra za vojsko in mornarico, odličnega generala Marića, o čigar vrednosti sem se imel osebno priložnost prepričati. Naj bo ta spomenik nesmrtna priča temu. Ta spomenik je izkazovanje spoštovanja našega naroda, ta spomenik ni zgolj za podporo, izglasovano v parlamentu, temveč zares s prostovoljnimi in nežnimi prispevki iz naroda.

Za maršalom je govoril predsednik občinskega odbora Raymond Laurent.

Za predsednikom občine Laurentom je povzel besedo jugoslovanski vojni minister armijski general Marić. Izvajal je:

Gospod predsednik republike, gospod maršal, gospodje ministri, gospodje generali, gospod predsednik odbora — dame in gospodje! Pod svežim in bolehnim vtisom kraljeve smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja se v imenu jugoslovanskega naroda in jugoslovanske vlade ter jugoslovanske vojske s posebno pieto pred tem spomenikom klanjam spominu na njega in na njegovega vzvišenega roditelja pokojnega kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja, teh dveh največjih in najbolj zaslužnih vladarjev v zgodovini našega jugoslovanskega naroda, ter se obenem v imenu jugoslovanske vlade in jugoslovanskega naroda toplo zahvalim predsedniku francoske republike, njegovi

ekscelenci Albertu Lebrunu, gospodom ministrom, predsedniku občine mesta Pariza, ter vsem drugim odličnikom in pariškemu meščanstvu za to lepo pozornost, ki jo je tudi to pot izkazalo kraljevini Jugoslaviji z navzočnostjo pri tej lepi svečani odkritja spomenika našima velikanoma. Posebna zahvala kraljevske jugoslovanske vlade gre odboru za gradbo tega spomenika in častnemu predsedniku odbora maršalu francoske vojske in jugoslovanskemu vojvodi Franchetu d'Esperayu, proslavljenemu poveljniku nekdajne s slave ovenčane vzhodne armade, dalje predsedniku odbora Louisu Marinu, predsedniku društva beguncev iz vojne ujetništva in njegovim sodelavcem, ki so na tolikanj lep in dostojanstven način v srcu Francije, v njeni prestolnici, ovekočili spomin na dva jugoslovanska vladarja, odlična prijatelja in zaveznika Francije.

Gospodje in gospodje! Ta spomenik, zgrajen z dobro voljo vseh slojev francoske države, je nov dokaz piete vsega francoskega naroda do jugoslovanskih velikanov njihovih zvestih in vdanih zaveznikov. Tako se bo ta duhovna zveza med jugoslovanskim in francoskim narodom od danes, če smemo tako reči, še okrepila, ker bo temeljila na belgrajskem spomeniku hvalečnosti Franciji in tem pariškem spomeniku, ki ga danes odkrivamo.

Odlikovanje vojnega ministra

Pariz, 9. oktobra. AA. Danes dopoldne ob 10. je v palači francoskega generalnega štaba izročil šef francoskega generalnega štaba general Gamelin, obkrožen z generali Jamainom, Schweissgutom in Georgem ter častniki glavnega generalnega štaba na svečan način v imenu predsednika francoske republike visoka francoska odlikovanja jugoslovanskemu voj. ministru armijskemu generalu Mariću, jugoslovanskemu vojaškemu odposlancu

Svečanost v prestolici

Belgrad, 9. oktobra. m. Ob drugi obletnici tragične smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je naša prestolnica zopet izpricala svojo globoko privržnost in vdanost narodni dinastiji Karađorđevićev, ter dala vidnega izraza žalosti in potrtosti za blagopokojnim kraljem. Vsi državni in samoupravni uradi ter občinstvo je v znak žalosti za pokojnikom izobesilo državne zastave na pol droga. V vseh državnih in samoupravnih uradih je delo počivalo ves dan. Trgovine so bile v znak žalosti zaprte dopoldne. V teku dneva in večeraj so vsa narodnoobrambna društva prirejala komemoracije za blagopokojnim kraljem. Med temi društvi je tudi tukajšnje Prosvetno društvo priredilo komemoracijo, kateri je prisostvoval minister dr. Krek, celokupno članstvo Prosvetnega društva in veliko število ostalih belgrajskih Slovencev. Na komemoraciji je imel spominski nagovor ob drugi obletnici kraljeve smrti društveni predsednik dr. Bizjak. Za njim je pa govoril Franc Smodej o koroškem plebscitu.

V teku dopoldneva so bile po vseh cerkvah in molitnicah žalne službe božje in svečanosti. V katoliški cerkvi je bila žalna svečanost ob 9 dopoldne. Prisostvovali so ji predsednik senata dr. Tomašič in zastopnik kr. vlade kmetijski minister Stanković, poštni minister dr. K. Ludjerečič, minister za telesno vzgojo dr. Rogić in minister brez portfelja dr. Krek. Navzoči so bili tudi zastopniki vojnega ministra ter zastopniki ostalih ministrstev. Pri žalni svečanosti je pel na koro pevski zbor »Prosvetnega društva« ter je dovršeno odpel Premrlovo »Miserere« ter Jenkovo »Blagor mu«. Ob 11 je bila žalna služba božja v saborni cerkvi, ki so ji prisostvovali kr. namestnik dr. Stanković in dr. Perović, predsednik senata in narodne skupščine, celokupna kr. vlada, kraljevi adjutanti, bivši predsedniki vlad in bivši ministri, diplomatski zbor z vojnimi atašejmi ter višje uradništvo vseh ministrstev. Službo božjo je opravil sam patrijarh Varnava, ki je po končanih obredih imel spominski govor o blagopokojnem kralju.

Istočasno je bila služba božja za pokojnim kraljem tudi v dvorski cerkvi na Oplenacu, kamor so se zgrinjavale velike množice naroda iz okoliških krajev in iz Belgrada. Verskim obredom v dvorski cerkvi na Oplenacu so prisostvovali kralj Peter II., kraljica Marija, romunska kraljica-mati Marija, kraljevič Tomislav in Andrej, knežinja Olga, knez-namestnik Pavel, knez Nikola, knežinja Olga, velika knežinja Jelena in princ Nikola, vzgojitelj kralja Petra Jeremija Zivanović, poveljnik kr. garde, general Aleksander Stanković ter dvorni dami. Do Mladenovca so se udeleženci pripeljali z dvornim vlakom, od tu do Oplenca pa z avtomobilom. Prihod kraljeve družine na Oplenac je pozdravila četa pehote kraljeve garde z zastavo ter godba kraljeve

generalu Glišiću in več drugim jugoslovanskim oficirjem.

General Gamelin je osebno izročil jugoslovanskemu vojnomu ministru generalu Mariću red legije časti I. stopnje, vojaškemu odposlancu generalu Glišiću red legije časti 3. stopnje, polkovniku Jevremoviću 4. stopnje, podpolkovniku Vojnoviću in majorjema Pavloviću in Simiću pa red legije časti viteške stopnje. Nato je pomočnik načelnika generalnega štaba general Schweissgut izročil več poročnikom in podporočnikom rede črne zvezde viteške stopnje.

Brzljavi pozdrav kneza-namestnika

Topola, 9. oktobra. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je poslal predsedniku francoske republike Lebrunu tole brzljavko:

V trenutku odkritja spomenika, posvečenega spominu kralja Petra in kralja Aleksandra, ki naj ovekoveči imeni naših dveh velikih kraljev, ustanoviteljev Jugoslavije in zvestih prijateljev Francije, ko se Jugoslavija vnovi spominja, da sree Francije skupaj utripa z njenim, mi je do tega, da izrečem vaši ekscelenci v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije čustva našega globokega prijateljstva do slavnega francoskega naroda in naše hvalečnosti za to manifestacijo simpatij. — Pavle.

Belgrad, 9. oktobra. AA. Brzljavka, ki jo je poslal Albert Lebrun knezu-namestniku Pavlu se glasi:

V trenutku, ko Francija izkazuje globoko spoštovanje spominu pokojnega kralja Aleksandra I. prosi Vaše kraljevsko Visočanstvo, da bodi pri Nj. Vel. kralju tolmáč globočine in trajnega prijateljstva, ki veže francoski in jugoslovanski narod. — Albert Lebrun.

garde s sviranjem državne himne. Po prihodu kraljeve družine na Oplenac so se takoj pričeli verski obredi, med katerimi je topniško kr. garde izstrelilo častno salvo. Po verskih obredih se je duhovščina kakor tudi kraljeva družina podala v grobnico, kjer so se verski obredi nadaljevali. Grobnica kralja Aleksandra I. je bila danes popolnoma zasedena s cvetjem in vencem, med katerimi so bili najljepši venci, ki so jih poslali na grob bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana ter predsednik francoske republike Lebrun in predsednik francoske vlade Leon Blum. Manom blagopokojnega kralja se je ob 4 popoldne poklonila celokupna kr. vlada, zatem pa predsednica senata in skupščine.

Gospodarska MZ

Bukarešta, 9. oktobra. c. Danes je bilo sestavljeno besedilo sporazuma, ki ureja sodelovanje med donavskimi družbami za prevoz. Sporazum velja za države Male zveze in je bil sprejet na sestanku gospodarskega sveta držav Male zveze.

Komisar delavske zbornice

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je po zakonu o zavarovanju delavcev imenoval za komisarja delavske zbornice v Zagrebu banskega svetnika g. Nikolaja Filipovića. V področje komisarja spada nadzorovanje celokupnega poslovanja Delavske zbornice in vseh njenih organov in obveščanje pristojnega ministrstva o vseh izsledkih. Istočasno je ministrstvo imenovalo preiskovalno komisijo, ki naj preišče vse poslovanje Delavske zbornice v zadnjih letih. Za člane te komisije so postavljeni banski svetnik Nikolaj Filipović, računski nadzornik Drago Sokolić in tajnik banske uprave Nebojša Travica. Komisar Delavske zbornice je v četrtek, 8. oktobra, prevzel posle.

Zagrebska vrem. napoved: Zboljšanje vremena v zapadnih in južnih krajih, vendar pa bo povsod prevladovala oblačnost.

Senzacija za našo glasbeno ljubljano!

Tenorist, ki ga imenujejo naslednika slavnega Carusa Nino Martini poje arije iz oper Puccinija, Massenet, Leoncavella V VELIKEM OPERNEM FILMU

Ker so borze zaprte, bo NB izdajala bankam potrebne devize

Belgrad, 9. okt. AA. Ker borze v Jugoslaviji niso delovale v petek in tudi v soboto 10. t. m. ne bodo, bo Narodna banka, da pokrije potrebe deviz, izdajala 10. t. m. neposredno pri svojih okenih v Belgradu pooblaščenim bankam vse količine deviz, kolikor jih potrebujejo za svoje klijente. Pray tako bosta tudi podružnici Narodne banke v Zagrebu in Ljubljani krili 10. t. m. pri svojih okenih povpraševanje pooblaščenih zavodov po devizah. Vse transakcije pri okenih se morajo v ponedeljek 12. t. m. izvesti preko borz. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

„Modri“ ali „zeleni“ Heimwehr

Dunaj, 9. oktobra. b. Razkol v Heimwehru gre naprej. Major Fey je sklical konferenco časnikařev ter jim izrazil svoje stališče do Starhemberga. Fey je objavil, da bo podvzel sodne korake proti Starhembergu. Dejal je nadalje, da zahteva članstvo Heimwehra, da se bivši voditelj Neustädter, Stürmer in Seide, ki ju je Starhemberg samovoljno odstranil, sprejmejo nazaj v organizacijo. Fey je nadalje poudaril, da je strogo lojalen do sedanje vlade. Od Heimwehrovcev, tako pravi, jih ima za seboj 80 odstotkov, med njimi skoraj ves Heimwehr na Koroškem, Štajerskem in Tirolskem. Na Dunaju razpolaga z 20.000 zvestimi pristaji. On bo organiziral svoje članstvo v „modri“ Heimwehr v nasprotju s Starhembergovimi Heimwehrovci, ki se imenujejo sedaj „zeleni“ Heimwehr.

Dodeva se, da bo avstrijska vlada v Heimwehru izkoristila, da se znebi tako „modrih“ kakor „zelenih“ heimwehrovcev in vpstavi v državi zopet normalno življenje.

Za učence bežigradske osnovne šole bo otvorna služba božja v nedeljo, dne 11. oktobra ob 8 v cerkvi sv. Frančiška v Sp. Šiški. Po svetni maši odidejo učenci k blagoslovitvi nove šole, ki bo ob 9. Reden pouk na tej šoli se prične v ponedeljek, dne 12. oktobra ob 8 jutraj.

Slovenščina v ustavi in življenju

Člen 3. sedaj veljavne ustave pravi: »Službeni jezik kraljevine je srbsko-hrvatsko-slovenski.«

Menda je ta člen dovolj jase in ne potrebuje razlage, v življenju pa se dogajajo stvari, ki jih človek iz ustave same ne more razumeti in potrebuje ukora in — popravka. Če hodiš po državi, večkrat naletiš na službena naznanila, ki so pisana samo v srbsko-hrvatskem, pa tudi samo v srbskem ali samo v hrvaškem jeziku. Znotraj države se ta dva jezika večidel vrstita po krajih in občealnem jeziku prebivalstva — kar je edino pametno in po smislu ustave — pri nas pa se uporabljata oba hkrati v cirilici in latinici in — brez slovenščine. Na železnici, po kolodvorih in v vozovih je vse polno napisov in svaril, na katerih ne najdeš ustavnega službenega jezika. Taki napisi govore o cenah vozovnic, o različnih vrstah vlakov, o nevarnosti prezgodnjega odpiranja vrat in stegovanja okoz okno, o uporabi zasilne zavoro itd., pa samo v srbsko-hrvatskem jeziku, čeprav je službeni jezik kraljevine srbsko-hrvatsko-slovenski. In taka naznanila so menda službena, saj jih ne daje dober prijatelj, ki bi popotnike rad obvaroval nesreče, ampak oblast. Kdo si torej upa že nekaj let tako pririzovati službeni jezik in to baš za slovenščino? Ali ne plačujemo dovolj visokih davkov, kdo za te naše milijone upa kljub jasnemu določilu ustave nabavljati samo srbsko-hrvatske napise in jih pošiljati k nam?

Na ljubljanskem kolodvoru so postavili nekaj stroj za prodajanje peronskih vstopnic. Navodila za uporabo so samo v srbsko-hrvatskem jeziku in ker tak stroj najbrž ni bil izdelan samo za Ljubljano, ampak stoji po vseh večjih kolodvorih, bi mogel iz jezika teh navodil sklepati, da Slovencev sploh ni v državi — pač, ta, ki stoji v Ljubljani, ima ob strani napis »Peronske karte«, s čimer naj bi bilo členu 3. ustave zadoščeno. Ni pa za Slovence navodil, kako naj se ta stroj uporablja. Ali naj se to pravi, naj se ga Slovenci ne poslužujejo in naj se še naprej gnetejo za to malenkost pri blaginjskem okencu, kar se tudi dogaja, ker so užaljeni, da so potisnjeni tako ob stran, kljub temu, da tolikokrat slišijo in berejo, da so državni narod in naj se v državi počutijo domače? Zato naj ravnateljstvo tisti stroj odstrani na račun tistega, ki je mislil, da more naš narod zaradi njegove krotkosti javno prezreti, zasebno pa morda celo prezirati.

Pred kratkim smo obhajali 60 letnico Rdečega križa. Za to priložnost, ki je bila prav za prav samo 60 letnica srbskega, ne jugoslovanskega Rdečega križa, so bile izdane posebne znamke z napisom »Za rdečni krst« v cirilici, in »Za rdečni krst« v latinici, in »Pour la croix rouge« v latinici. Ali je to »službeni jezik kraljevine«? In vendar so bile te znamke tudi v našem delu kraljevine obvezne, čeprav bi z njih nihče ne mogel spoznati, da so tudi Slovenci v državi!

Ministrstvo za trgovino je te dni razposlalo obrtnim združenjem »Uredbo o sodiščih dobrih ljudi« — kratko in malo samo v cirilici. Ministrstvo je menda oblast in pošiljanje obvezne uredbe strokovnim združenjem je tudi službeni posel, službeni jezik kraljevine pa je srbsko-hrvatsko-slovenski, po ustavi, življenje pa gre trmasto drugo pot. Slovenci takih krivih potov ne moremo potrditi, zato so nekatera združenja uredbo že vrnila z opombo, naj se jim pošlje tudi v slovenskem jeziku.

Kaj nam Slovencev pomaže, ako nas v slovenskih prilikah hvalijo, da smo najbolj izobraženi, najbolj kulturni, najbolj disciplinirani in ne vem kako odlični narod še, ako ob vsakdanjih prilikah vidimo, da je ta narod ob vsaki delitvi dejanskih priznanj in dnevnih dobrot državne organizacije zapostavljen. Za naš položaj ni važno, kaj nam govore, kako nas tolažijo in kako nas med štirimi očmi hvalijo, važno je le to, kako se mi počutimo. Mi pa čutimo, da smo službeno in javno večkrat zapostavljeni in nepoznani; zgoraj omenjeni dogodki, ki pa še niso vsi, kažejo, da to občutje ni iz bolester prenapetosti. Če dejansko nosimo bremen, ki so nam predpisana po ustavi, imamo tudi pravico do dejanskega priznanja po ustavi. Zato mora biti vsak službeni razglas na pločevini ali na papirju pisan ali po črki ustave v srbsko-hrvatsko-slovenskem jeziku ali pa po smislu ustave, ki ga je praksa že zdavnaj sprejela in uveljavila v srbskih pokrajinah in v srbskem, v hrvaških in v hrvaškem, v slovenskih pa v slovenskem jeziku. Prej nas ni mogoče prepričati, da smo v državi to, kar hočemo biti.

IDOL OPERE

PREMIERA V „KINU SLOGI“

Belgrajske vesti

Belgrad, 9. okt. m. Iz južne Srbije poročajo, da je tamkaj divjalo silno neurje ter so hudo-urniki zasuli železniško progo Vladinčin han. Železniška proga je bila radi tega prekinjena za nekoliko ur.

Banjaluka, 9. okt. m. Minister za gozdove in rudnike Djura Janković je bil večeraj na shodu JRZ v Kluju. Na shodu je med drugim minister Janković izjavil, da stoji JRZ tudi v tej banovini čvrsto in da bo ob nedeljskih občinskih volitvah doživela velik uspeh.

Belgrad, 7. oktobra. AA. Prometni minister je dovolil tele vozne ugodnosti na državnih železnica: veterinarjem članom jugoslovanskega veterinarskega združenja, ki se udeležijo skupščine 23. do 25. oktobra t. l. v Zagrebu, in sicer četrtinsko vozno za veterinarje-državne uradnike in polovično za vse druge. Popust velja od 20. do 27. oktobra.

Belgrad, 7. oktobra. m. Ker so radi razdelitve prostorov v novi skupščini posamezni klubi morali prijaviti svoje klube, je skupina poslancev-disidentov bivše demokratske stranke ustanovila svoj klub, ki so ga prijavili narodni skupščinski poslanci Aleksander Miović, bivši minister Žika Rajajlović in dr. Jordan Aćimović. Omenjeni poslanci doslej v narodni skupščini niso bili organizirani v nobenem klubu.

Belgrad, 7. oktobra. m. Finančni minister ter odbor za državne nabave je odobril licitacijo z dne 12. avgusta t. l., na kateri je podjetnik ing. Dukić dobil kot najnižji ponudnik zgraditev drugega dela normalnotirne proge St. Janž — Sevnica od 929,89 km do 12.100 km. Izliciral je za vsoto 4.923.789,84 Din.

Belgrad, 7. oktobra. m. Minister za socialno politiko je postavil komisijo, ki bo izdajala vse potrebne ukrepe proti prenašanju kužnih bacilov iz raznih tujih držav v našo državo. Od Slovencev je v tej komisiji dr. Bojan Pirc, šef odseka Centralnega higienskega zavoda.

Sovjetski sunek v Španijo

Boljševiki bi radi samo razprtije med velesilami

Pariz, 9. okt. b. Korak Rusije v nevtralnem odboru za španska vprašanja, s katerim je zagrozila, da bo pričela odkrito podpirati madridsko vlado, ker to delajo tudi Italija, Nemčija in Portugalska, je povzročil sicer v teku večerajšnjega dne v mednarodnih političnih krogih veliko razburjenje, toda danes se zadeva presoja že dokaj mirno. Po zanesljivih informacijah je hotela Sovjetska Rusija s tem svojim korakom prisiliti Veliko Britanijo in Francijo, da preprečita, da bi nekatere države še nadalje v tako velikem obsegu podpirale španske nacionaliste. Listi pozivajo francosko vlado, naj se nikar ne pusti vplivati od Sovjetske Rusije v tem vprašanju, temveč naj skupaj z Veliko Britanijo, ki se popolnoma zaveda vseh nevarnosti tega ruskega koraka, z vsemi sredstvi prepreči ruski maneuver, ki ima več ciljev. Tudi Francija se zaveda, da bi ruski korak lahko ogrožal mir v zapadni Evropi, kar pa edino lahko prepreči Velika Britanija.

Danes popoldne se sestane v Parizu Eden, ki se vrača v London, s francoskim ministrskim predsednikom Leonom Blumom in zunanjim ministrom Delbosom. Trdi se, da je program sestavljen in da se bo poleg španskega problema pretresalo tudi vprašanje lokarske konference, da se odstranijo zadnje težave za prihod Nemčije.

Dalje se čuje, da je glavni cilj Rusije, da povzroči razdor med zapadnimi državami ter med britansko vlado in laburisti, enako pa tudi, da prepreči lokarsko konferenco, na katero Rusija

zaradi trdovratnega nemškega stališča brčkone ne bo pripuščena. Poudarja se, da bo mir v zapadni Evropi ohranjen samo tedaj, če se Francija in Velika Britanija ne bosta pustili izvajati od Sovjetske Rusije. Rusija je doživela hud udarec, da so se angleški laburisti izjavili za politiko vlade v španskem vprašanju. Istotako pa je doživela udarec s tem, da je bila odklonjena združitve s komunistično stranko v Veliki Britaniji. Če bi se posrečila združitve, bi dobila Moskva velik vpliv na najširše delavske množice. Kakor znano, sta bila večeraj dva delegata s kongresa laburistične stranke v Londonu pri Nevillu Chamberlainu, ki pa jima je orisal vso nevarnost za samo Veliko Britanijo, če bi vlada spremenila svoje stališče v španskem vprašanju, istočasno pa jih je opozoril tudi na nevaren odmev, ki bi nastal v političnih krogih, če bi laburistična stranka spremenila svoje stališče in nastopila proti vladi v španskem vprašanju.

V Londonu z največjim zanimanjem pričakujejo, kako bosta major Athlee in Greenwood podala svoj razgovor z Nevillom Chamberlainom in če se po njunem poročanju stališče laburistov ne bo spremenilo na škodo vlade.

Glede samega ruskega koraka pa so tukaj mnjenja, da se o ruskem koraku izvrši anketa. Ker bi to trajala delj časa, bi se ruski korak izglabil vsako pomembnost ter bi se s tem zagotovilo pomirjenje med zapadnimi evropskimi državami.

Ljubljana spominu velikega kralja

Ljubljana, 9. okt. 1936.

9. oktober je za Slovence, enako kakor za vso Jugoslavijo, dan, ko se ves narod potopi v globoko žalost in v spomin na oni tragični dogodek pred dvema letoma, ko je pod krogljo morilca padel naš veliki kralj Aleksander I. Zedinitelj. Spomin na tega velikega vladarja, ki je privedel vso državo iz hrupa bojnih viharjev v mirno delovno dobo, ne bo med nami nikoli ugasnil. Danes smo se zavedli tudi onih težkih ur bolečine, ko smo pred dvema letoma zvedeli strašno resnico, da smo izgubili svojega vrliga vladarja.

Ljubljana je današnji žalni dan bila odeta v tišino in v črno. Z vseh poslopij so vsele črne žalne zastave, ponekod tudi državne tribarvnice na pol droga. Uhljnil je skoraj vsak hrup. Žalna slovesnost je bila davi ob 10 v stolnici. Stolni prost g. Ignacij N. dr. je ob asistenci opravil žalne obrede. Žalnim cerkvenim obredom so prisostvovali vsi javni predstavniki ter mnogo občinstva. Med drugimi so bili v cerkvi: ban dr. Natlačen z vsemi načelniki svojih uradov ter vsem uradništvom, divizijski poveljnik general Nedeljkovič z drugimi generali in vsem častniškim zborom, mestni župan dr. Adlešič z vsem občinskim svetom in z mestnim uradništvom, vsi ljubljanski zastopniki tujih držav, zastopstvo univerze z rektorjem dr. Samcem na čelu, železniški direktor dr. Faturo, finančni direktor dr. Sedlar, poštni direktor dr. Vagaša, komisar Zbornice za TOI dr. Logar, in drugi. Zastopstvo so bila tudi razna društva, korporacije, kakor dobrovoljci rezervni častniki, gasilci in skoraj vsa narodna in prosvetna društva.

Po službi božji v stolnici je bila žalna slovesnost v pravoslavni kapelici, kjer je opravil žalne slovesnosti prota Budimir Gorgijević.

Vsi javni uradi so bili danes zaprti. Šolska mladina je imela žalne službe božje v raznih cerkvah, nato pa se je udeležila komemoracij v šolskih poslopjih. V vsaki šoli je po en profesor predaval o viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Za nočjo so vsa kino-gledališča in enako tudi drama in opera odpovedali predstave. Na Viču pa so narodna društva ob pol 8 zvečer pred spomenikom kralja Aleksandra priredila žalno svečanost.

Brzjavka bana dr. Natlačen

Ban dr. Natlačen je poslal danes naslednjo brzjavko:

»Maršalatu dvora — Beograd!

Ob drugi obletnici tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Posledica oktobrskega snega:

Ogromna škoda v laškem okraju

Sv. Rupert n. Laškem, dne 8. okt.

Tudi najstarejši ljudje se ne spominjajo tako zgodnje hude zime, kakor nas je iznenadila letos. V laškem okraju, v tako imenovanem »Urvallu«, to je v višjih legah, sneži že od torka, 6. t. m. naprej, noč in dan; v noči od srede na četrtek je sneg par ur miroval; danes, v četrtek, pa siplje že od ranega jutra naprej kakor ob božiču. — Težki, mokri sneg je napravil in napravljala nepopisno in nepopravljivo škodo na poljih, sadonosnikih, vinogradih in gozdi. V ponedeljek, 5. okt. so ljudje ob krasnem vremenu z velikim veseljem hiteli na njive; mnogi so želi ajdo, drugi spravljali koruzo in deloma še krompir; ajdo so pustili na njivah, da bi se nekoliko osušila; a nenadni sneg v torkovi noči je vse zagrnil v mrtvaškim prtom; večina ajde, ki je letos tako lepo kazala in obljubljala dober nadomestek za skrajno slabo pšenično žetev — ajda je po večini popolnoma uničena, ker požeta je preveč občutljiva za moko. Sneg, sedaj že do metra visok, je pokril korenje in repo, ki je seveda še vsa v zemlji; gosposinje z grozo gledajo v naslednje dni, kaj bo, ko ne bodo imeli, zlasti pšanih prašičem dati nobene krme več. — Nepopisno škodo pa povzroča prezgodnji sneg na sadnem in gozdnem drevju: groza spreletava človeka, ki mora ven na polje in cesto, pa sliši, kako poka in hrešči uničeno drevje: ker so drevesa večinoma še vsa v listju, se mokri sneg prijemlje v velikanski teži

Romunski zunanji minister Antonescu v Ljubljani

Ljubljana, 9. oktobra.

Davi sta dospela z belgrajskim brzovlakom v Ljubljano tiskovni ataše romunskega poslanstva g. Hirsu in tajnik našega zunanega ministrstva g. Sečerovič, ki sta se nato odpeljala proti Raketu. Tam sta zvečer sprejela romunskega zunanega ministra g. Antonescu, ki se je vrnil iz Zeneve ter bo jutri obiskal ministrskega predsednika in zunanega ministra dr. Milana Stojadinoviča, s čimer mu vrne nedavni obisk v Bukarešti. Romunski zunanji minister se bo z našim ministrskim predsednikom posvetoval o važnih vprašanjih, ki se tičejo Jugoslavije in Romunije.

V spremstvu romunskega zunanega ministrstva so njegova gospa, dalje pomočnik ravnatelja političnega oddelka romunskega zunanega ministrstva George Crucescu s soprogo in kabineta šefa Nicola Joanin in Fatulescu. Naša železniška uprava je romunskemu znanemu ministru dala na razpolago poseben salonski voz, ki ga je čakal na Raketu in v katerem se je nočjo s Simplon-Orient ekspresom pripeljal v Ljubljano.

Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je zvečer ob 9.38 romunskega zunanega ministra pozdravil ban dr. Marko Natlačen, banova gospa pa je izročila gospe Antonescovi šopek cvetlic. Po kratkem pozdravu je romunski zunanji minister nadaljeval pot proti Beogradu.

† Banski svetnik A. Mencinger

Ljubljana, 9. oktobra.

V četrtek zvečer je v ljubljanski bolnišnici umrl g. Anton Mencinger, banški svetnik. Pokojnik se je rodil l. 1879. v Kranju. Gimnazijo je dovršil leta 1897 v Ljubljani, pravno fakulteto pa 1903 v Gradcu. Po dovršeni vojaški službi je vstopil v upravno službo ter je služboval v Krškem, v Kamniku, v Postojni, Logatcu, Radovljici in Litiji. Leta 1918 je bil imenovan za deželnega vladnega tajnika v Ljubljani. Leta 1919 je bil imenovan za okr. glavarja v Radovljici, leta 1921 pa je postal vladni svetnik. L. 1923 je bil tudi komisar mestne občine v Ljubljani. Ljubljancem je najbolj znan po tem svojem delovanju, ker je prišel veliko gradbeno akcijo. Bil je odličen uradnik ter je bil odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje. L. 1918 se je poročil z gospo Irmo, hčerko trgovca Lebingerja iz Litije. Zapušta tri nedoletne hčerke. — Njegovo truplo so

telja se prebivalstvo dravske banovine v globoki žalosti klanja spominu nepozabnega vladarja in prisega zvestobo domovini, Ni. V. kralju Petru II., kakor tudi kraljevskemu domu. Prosim da tolačite to na najvišjem mestu. — Ban dravske banovine dr. Natlačen.

Komemoracija na univerzi

Na univerzi so akademiki obhajali obletnico smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s komemoracijo v zbornični dvorani. Komemoracije se je udeležil g. rektor, mnogo profesorjev, ter veliko število akademikov. Za akad. društvi Jadran in Edinstvo je govoril akademik Kutin, v imenu Akademске zveze pa stud. phil. Tušek Lojze, ki je izvajal: Tovarišice — tovariši!

Drugo komemoracijo obhajamo, odkar se je na ta dan leta 1934 zgrudil na Marsailleski ulici kot žrtev atentata naš kralj Aleksander I.

Da se tega strašnega dogodka slovesno spominjamo, imamo vzroka dovolj.

Ne le, da je rajni kralj bil nosilec najvišje državne oblasti, sankcionirane od najvišje — večne avtoritete.

Bil je tudi knez miru, ki je padel v svoji akciji za mir kot žrtev revolucionarnega zločina.

Klanjamo se duhu rajnega kralja. Klanjamo tudi zato, ker je bil živo prežet zavesti svoje stanovske, to je kraljeve dolžnosti.

Mi vemo, da se tudi največja in najsijajnejša proslava razblini brez sadu, ako ne razgiba duš v močno in vztrajno hotenje.

Zato v počaščenje spomina rajnega kralja izpričujemo svojo najtrdnješo voljo ustvariti v sebi in širiti v drugih

— tisto kulturo, ki je glasnik notranjega in svetovnega miru;

tisto kulturo, ki obsoja prevratne revolucionarne ideje in onemogoči njih podtalno rovarstvo;

— tisto kulturo, ki daje najsigurnejše jamstvo za točno in vestno vršenje stanovskih dolžnosti.

To je kultura, ki je blagoslov za posrednika, pa sreča za občestvo; — blagor celokupnega človeštva in poudine države.

Za tako dokumentacijo čutimo, mi katoliški akademiki, vestno dolžnost. Saj nosimo v svojih dušah katoliški program, program vsestranskega dela za tako kulturo.

Zato ob tej svečani proslavi slovesno izjavljamo svojo zvestobo temu programu, svesti si, da bomo tako storili največ za ideje, za katere je živel in umrl rajni naš kralj.

Aleksander je umrl — a njegov duh živi. In duh njegov naj združi nas vse, ki nas kliče v skupni boj za najvišje vrednote človeštva in domovine!

in množini vej; tisoče in tisoče jablan, češpeli in dr. je sneg naravnost razčesnil, na drugih odlomil najlepše veje, celi kupi dreva ležijo po sadonosnikih na zemlji; posebno žalosten je pogled na drevje s poznimi hruskami in jabolkami, ki vse še na vejah in čakajo na žalosten konec v snegu in mrazu. — Naravnost obupen pa je pogled na vinograde, posebno na ameriške nasade; ubogi vinogradniki, ki je letos z največjim trdom in naporom ohranili vsaj nekoliko grozdja na trdo preizkušeni trti, je še čakal na lepe dni v oktobru, ki bi naj dokončali dozoretev grozdja; sedaj pa je vse upanje pokopano pod težkim snegom, ki leži nad 1 m nad trtami. Disec teh vrst je v sredo v največji snežni burji hotel z nekaj korajznimi ljudmi v vinograd, da bi vsaj nekaj krasnega grozdja rešil. Trte je bilo treba najprej izkopati iz snega, otresti težke snežene klobuke na koljih in trlah, potem si prišel do ubogega grozdika, ki je tako rekoč vpil in klical: reši me, usmili se me, da ne poginem v strašni sneženi ječi! Do pet ur smo zdržali na nad vse žalostni trgatvi, potem smo morali bežati. — V južnih krajih naše države, tako smo brali, so imeli letos rekordno ugodno žetev in letino sploh. Slovenija, posebno v severnih delih, pa je letos rekordno udarjena: žito nad vse slabo, sadja malo ali nič, jesenske pridelke nam sedaj uničuje sneg. Oblasti se bodo morale zavzeti za ubogega, letos tako trdo tepenega slovenskega kmet!

prepeljali iz mrtvašnice splošne bolnišnice v Krško, kjer bo pokopan.

Pokojniku naj sveti večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje!

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 8. oktobra.

Zadnje nedeljo v septembru (27. IX.) je imelo Slomškovo prosvetno društvo v svojih prostorih redni občni zbor. Po večernicah so člani napolnili lokal in z zanimanjem sledili poročilom odbornikov, iz katerih je bilo videti uspešno delo v preteklem letu. Pa ne samo odbor, tudi posamezni odseki so pokazali zelo živahno delavnost. Prosvetni odsek je priredil 19 najrazličnejših predavanj, med njimi 9 s skioptičnimi slikami. Udeležba je bila vedno množična. Dramatični odsek je pripravil 7 iger, organiziral proslavo petletnice slovenske službe božje pri sv. Roku in povabil pevski zbor »Mirna«, ki nam je v maju priredil zelo uspešen koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Pevski odsek je skrbel za petje pri sv. Roku in sodeloval pri društvenih prireditvah v dvorani. Knjižnica je v zadnjem letu narasla za 42 knjig in obsega 422 del (slovenskih 208, srbohrv. 82 itd.). Člani so se v veliki meri posluževali knjižnice, vendar bi bilo želeli, da v bodoče še bolj segajo po društvenih knjigah. Vsa poročila so bila z odobravanjem sprejeta. Pri volitvah je bila predlagana samo ena lista in tako je bil izvoljen z malimi spremembami skoraj ves dosedanj odbor, kar je najboljša priznanje in znamenje zaupanja od strani članov.

Prvo nedeljo v oktobru (4. okt.) pa je bilo veliko vrvenje Slovencev po Zagrebu. Ob pol 11 dopoldne so priredili »Trboveljski slavčki« v Balkan kinu koncert, ki je iznova potrdil dober glas tega zbora. Vsa zagrebška kritika z velikim priznanjem govori o tem nastopu in obžaluje, da niso Zagrebčani v še večjem številu prišli na koncert. — Popoldne ob pol 3 je g. De Cecco pripeljal iz Rajhenburga 45 romarjev, ki so srečno zadeli prav lep jezenski dan in si lahko ogledali važnejše zanimivosti mesta. Ob 4 popoldne pa nam je Slomškovo prosvetno društvo pripravilo lepo »Slomškovo proslavo«, ki je bila obenem tudi prva predstava v novi sezoni. Najprej je nastopil mešani zbor in ob spremljavi harmonija in klavirja pogumno in gladko odpel lepo, a težko skladbo. Sledil je kratek govor o Slomšku in njegovem pomenu za današnji čas. Najvažnejši del sporeda pa je bila Medvedova štiridejanka »Stari in mladi«, ki so jo igralci prav dobro odigrali in je njena resna vsebina mar-

Neosnovane vesti o izpraznitvi šol v vojaške svrhe

Od banske uprave smo prejeli:

Po Ljubljani in okolici se širijo vesti, da bodo šole v kratkem zaprte, ker da odidejo profesorji in učitelji na orožne vaje; da bodo šole izpraznjene in v njih nameščeno vojaštvo in da bo oglašena poizkusna mobilizacija. Te vesti so docela neosnovane. Širijo se zlonamerno z namenom, da se prebivalstvo vznemiri. Proti osebam, ki bi te vesti še nadalje trosile, se bo postopalo kazensko.

Krvave sence nad Koroško

K šestnajsti obletnici nesrečnega plebiscita

Prešerna pesem koroških fantov je utihnila, odkar je legel v grob tam v solnčnih Hodišah mladi pevec Mihael Habih. Prehuda je bila bol, preveč nepričakovano je vse to prišlo... »Juhej, pojdemo v Škufčee!« so peli Gorjanci v Hodišah, v Kotmari vasi, v Bilčovsu, v Sentilju, a najbolj so znali to pesem »hovčič pubi«, saj jo je zanje zložil Pavle »Trebinje. Tudi Mihael Habih jo je zapel tisto popoldne 13. septembra v Dobu pri Loggivesi, ko je pela vsa dolina in ko je odmevalo po koroških jezerih. In šel je v Škofiče — umirat. Mlad, 30 let mu je bilo komaj; zdrav in močan, vesel in ponosen, pevec-kmet; pa je moral umreti od roke sosedu Aleša, ki je bil tudi mlad in zdrav in močan, ki je bil slovenske matere sin, kakor on. In tudi Medja, ki je svetil, ko je Aleš ubijal, je bil slovenske matere sin, in so bili slovenskih mater sinovi vsi oni sosedje, ki so mislili, da je prav, da Slovenec na Koroškem ubija Slovenca. In so slovenskih mater sinovi tudi oni v Celovcu, ki so nahujskali na Koroškem Slovenca na Slovenca, da oba delata tlako tujcu, da mu odpirata zaklade stare svoje lepe zemlje. Grozno je to prokletstvo renegatstva, nemškutarije, ki tišči na Koroško, sramotno je kot žig na čelu Kajna! Sejali so sovražstvo, želi so kri, želi so smrt!

Krvave sence so legle na koroške doline in na jezera, ki so utihnila, kakor je utihnilo veselje v slovenskih domovih ob njih...

Zalostno je v teh domovih, kakor je bilo žalostno pred 16 leti, ko se je po prekratkih dneh svobode začel križev pot koroških Slovencev, ki še danes ni končan, ki mu ne vemo konca; je li to, kar doživlja naš narod na Koroškem šele začetek, ali je najhujše že prestano? Naj bo, kakor Bog hoče! Naši koroški bratje in mi vsi, ki gledamo njihovo ponižanje, smo prepričani, da ideja, ki ustvarja mučenika, zmaguje; mi vsi vemo, da je potrebna pot na Kalvarijo! Neznaten in neznan je bil Mihael Habih, ko je bil pevec med pevci na Hodišah, ko je bil kmet med slovenskimi kmeti na Koroškem. A ko se je zgrudil v Škofičah pod udarci zapeljanega, slepega brata — odpadnika, se je vzdignil nov križ na koroški Golgoti in daleč naokoli je bilo vidno trpljenje in umiranje Miheja

ZAGREBAČKI ZBOR

XXVI. MEDNARODNI VELIKI SEJEM UZORCEV

17.—26. X. 1936

Običajni popust na železnica in parobrodih z v naprej nabavljenimi legitimacijami od 12.—31. X.

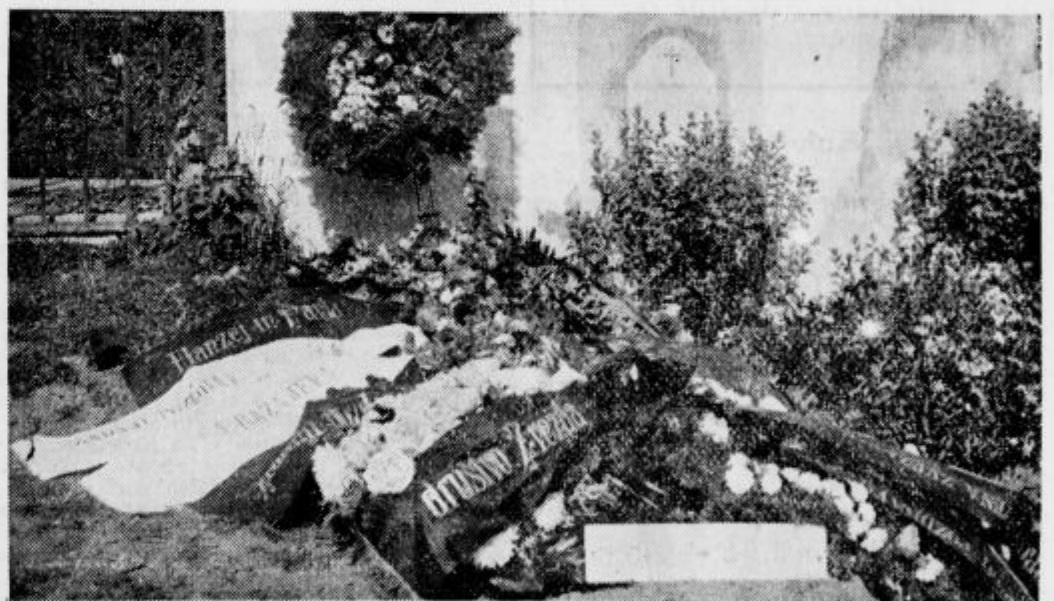
Habiha. Ves narod se je zbral okoli njega in strme obnemel.

Obnemeli so tudi v Celovcu. Niti besedice o tem groznem zločinu niso prinesli celovski, niti drugi avstrijski nemški listi. Ali jih je postalo sram, ali so uvideli vso nesrečo v vseh njenih posledicah, ki jo je prinesla nad Koroško njihova nemoralna, modernega kulturnega naroda nevredna politika?

Aleš, Aleš, kje je Mihej, Tvoj brat?...

† Mihael Habih, pevec iz Rut nad Hodišami, član prosvetnega društva »Zvezda« iz Hodiš, med svojimi sestrami.

Grob † Mihe Habiha na pokopališču na Hodišah nad Vrbskim jezerom.

Kakor v detektivskem filmu:

Trgovski pomočnik z lasuljo

Ljubljana, 9. oktobra 1936.

Časi niso ravno rožnati, kupna moč konzumentov se kar noče zvišati, zato ni čudno, da bi-jejo tudi ljubljanski trgovci med seboj hud boj za obstanek. Konkurenca postaja čedalje hujša, a dokler se giblje v mejah lojalnosti in zakonitosti, nima nihče proti njej, tudi oni trgovci ne, ki so zaradi te konkurence prizadeli. Saj je konkurenca največkrat samo plod podjetnosti in velikopoteznosti posameznikov.

Naravnost klasičen in po svojem okolju kar dramatičen primer take zbrane »nelojalne konkurence«, pa je v četrtek zvečer imela priliko videti peščica ljudi v manufakturni trgovini Dragotina Stembergerja, po domače »Pri bacu«, Pred Škofijo.

Okoli pol 6 zvečer je v to trgovino stopil neznanec z dolgimi, že nekoliko osiveli brki in lasmi ter naočniki na nosu. Po vsem videzu je moral meči že kar čedno število križev na rami. Trgovci je uslužno priskočil in mu začel streči kar sam. Neznanec se je zanimal za razno blago,

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz lošef grenčice«.

sikomu segla v srce. Poleg že preizkušenih igralcev smo videli tudi nekaj novih, ki so popolnoma nadomestili vse one uhajajoče, kateri mislijo, da bo brez njih društvo shiralo. Med odmorami smo slišali tudi dve Slomškovi pesmi: Pemičev Adolf je koražno povedal o »Glasnem zvončku naše vesti«, Kramarjeva Angela pa resnico, da »Bog za vse skrbi«.

Razšli smo se z željo, da bi nam društvo zopet kmalu pripravilo podoben užitek.

izpraševal po cenah in si izbral precejšen kup blaga, ki so mu ga v trgovini lepo zavili, kakor se to pač spodobi. Trgovcu pa se je neznančev vedenje zazdelo nekoliko sumljivo in začel ga je neopaženo motriti od strani. Posebno neznančevi brki in lasje so ga bodli v oči. Kar na lepem mu je šinila v glavo misel, da s temi brki in lasmi nekaj ni v redu — in odločil se je za korak, ki je bil sicer dokaj riskanten, a posledice so bile presenečljive. Bliskovito je namreč iztegnil roko, zgrabil neznančeve brke in lasje — in izkazalo se je, da je bil njegov sum utemeljen. Neznanec, še pravkar častiljiv starček, se je v hipu spreminjal v mladega moža...

Ko je neznanec videl, da je razkrinkan, je izkoristil vsesplošno zmešnjava, pustil zavitke na mizi in se spustil v beg. Na sadnem trgu pa ga je stražnik, ki je bil prepričan, da ima pred seboj tat, prišel in legitimiral. In je tedaj dognal, da je domnevni tat uslužben kot trgovski pomočnik v neki trgovini v bližini mesarskih stonice. Ko ga je stražnik pozneje vprašal, čemu vsa ta komedija z lasuljo in brki, je aretiranec izpovedal, da je po nalogu svojega šefa tako maskiran hodil po trgovinah nakupoval, oziroma vohal za cenami itd. Brat trgovca Stembergerja je na podlagi te izpovedi odnesel zavitke z nakupljenim blagom k omenjenemu trgovcu v bližini mesarskih stonice in zahteval, da poravnava račun. Trgovcu je priznal, da je aretiranec uslužben pri njem — več pa bo dognala preiskava.

Vsekakor je opisan primer značilen za čas, v katerem živimo, in odkriva čudne perspektive konkurenčnega boja. Način, kako je trgovski pomočnik hodil po trgovinah na kupoval, spominja na pravcato detektivski romanotik v filmu, le da v tem primeru ozadje ni prav nič romantično, ampak hudo, hudo realno.

Drobne novice

Jubilej staroste slovenskih učiteljev

Dev. Mar. v Polju, 8. okt.

Včeraj je dopolnil v krogu svojih dragih 90 let svojega življenja g. Fran Kavčič, nadučitelj v pokroju pri Dev. Mar. v Polju. Jubilar g. Kavčič, ki bo menda tudi najstarejši v fari, je gotovo najstarejši med učitelji v Sloveniji. Rojen je bil 7. okt. 1846 v vasi Ledine, občini Zarje, ter je dovršil učiteljske v Idriji. Učiteljeval je v Semiču v Beli Kraljici, nato v Dragatušu, od tam pa je prišel na šolo v Dev. Mar. v Polju, kjer je služboval nad 30 let. Malo pred svetovno vojno je šel v zaslužni pokoj. Iz prvega zakona žive še tri — lepo preskrbljene hčerke, ki mu nad vse ljubeznivo strežejo.

Častitlivi starček je bil v Polju dolgo vrsto let tudi organist in pevovodja. Še žive pevke, katere je on vežbal. Naš jubilar je živel ves za šolo in svoj poklic. Cele generacije so šle skozi njegovo šolo. Živo se še spominjamo njegovi nekdanji učenci toplih, očetovskih nauk, ki nam jih je polagal v srca na življenjsko pot. Nikdar ni rabil palice. Zadoščala je njegova prepričevalna beseda in pogled, da se osvojil še tako nemirno otroško dušo. Čimbolj reven na umu, čimbolj socialno šibkih staršev je bil učenec, tembolj mu je bil pri sreči, tembolj se je zanj zavzel tudi izven šole. Izven šole je rečnim družinam pisal prošnje za podpore, se zavzemal pri oblastnih zanj. Kjerkoli je mogel, je pomagal. Bila ga je sama dobrota. Vedno skromen in skrit in tak je še danes.

Nad pol stoletja je pri nas v Polju, ki se mu je priključilo S. Polje, se je združilo, v Polju hoče počivati in umreti. Ko je bil upokojen, si je s svojimi skromnimi prihranki zgradil svoj domček blizu šole, kjer imajo tudi hčerke dosmrtno stanovanje. Kier mu na najlubeznivejši način strežejo in lajšajo starostne nevednosti. Ne smemo pa zamolčati, da naš svoločni jubilar še nikoli ni zamudil sv. maše. Vidi in bere še brez oči. Dobričina in vesele navi je še danes, kakor je bil vedno.

Za 90-letni jubilej, ki ga je v ožjem krogu obhajal, so mu prišli čestitati domači g. župnik Müller, celokupni učiteljski zbor domače šole, šolarji-pevci so mu zapeli štiri priljubljene pesmi, štiri deklice pa so mu izročile lepe simbolične šopke širih letnih časov — in temu primerno deklarale.

Čestitkam faranov se pridružujemo tudi še posebej vsi njegovi nekdanji učenci z željo in prošnjo: Bog ohrani jubilarja še do skrajnih mej življenja!

Blago za
moške suknje! Največja in najlepša izbira in, najsolidnejše cene!
A. Žlender
Ljubljana Mestni trg 22
Vas postreže najbolje!

Koledar

Sobota, 10. oktobra: Frančišek Borgia, spoznavalec; Daniel in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Antonija Ravnikar, roj. Založnik, žena cerkovnika trnovske cerkve. Pogreb bo danes ob 2. popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Da!
ZOPET NOVOSTI
ZA DAMO IN GOSPODA
MANUFAKTURA **Soiran**
— Na Smarini gori bo jutri v nedeljo v službu ugodnega vremena popoldansko opravilo ob pol 15, na kar posebej opozarjamo ljubljanske izletnike.
— Na Jesenicah bo v nedeljo samo odkritje spomenika kralja Aleksandra I. odpade pa blagoslovitev temeljnega kamna gasilnega doma in razvitej prapora »Soče«.
— Čebelarji! Čebelarско društvo v Ljubljani obvešča vse svoje člane, da je prišel, po pordnevi namudi, ki je bila povzročena v tovarni, sladkor za jesensko pitje čebel. Sladkor se dobi v Društveni čebelarji v Ljubljani, Tyrševa cesta 21 po običajni ceni. Denar za sladkor je poslati naprej po položnici št. 11.066 na Čebelarско društvo.
— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stoli, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

St. Usmili se me Bog (po koralu) za mešani ali enoglasni zbor, 25 Din. Foerster A., Sedem pogrebnih pesmi za mešan zbor, 10 Din. Jobst A., Tri nagrobnice za moški zbor, 5 Din. Hafner Lavro, Blagor jim. Deset nagrobnic za moški zbor, 12 Din. (Novo.) Marolt F., Dvadeset nagrobnic za moški zbor (domačih in tujih skladateljev), 20 dinarjev.

— Prepovedan tisk. »Službene novine« št. 233 objavljajo, da je drž. pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 38 in 39 tednika »Radniške novine«, ki izhajajo v Zagrebu.

— Vid Vaš h oči si obvarujete le z optično čistimi brúšenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanemu optiku. Stari trg 9. Ljubljana.

Matineja kina Union
Johnny Weissmüller
Tarzan in njegova družica
Danes ob 14-15 in jutri ob 11. dopoldne po globoko znižani ceni 3-50 in 5-60 Din.
Na tisoče divjih zveri: levi, nosorogi, sloni!

Ljubljana

● Maša za turiste in izletnike bo v Vzajemni zavarovalnici jutri in poslej ob nedeljah in praznikih ob pol sedmih.

● Kršćansko žensko društvo ima svoj redni občni zbor v sredo, 14. oktobra ob 17 v Akademskem domu. Pridite p. n. članice in druge somišljenice, da čujete poročilo o društvenem delovanju in da skupno sestavimo načrte za delo v bodočem poslovnem letu. Z občnim zborom je združeno predavanje g. upraviteljice Anice Lebarjeve »Apostolat sodobne žene«. Pridite! — Odbor.

● Kino Matica. Zaradi nepričakovane nastopa mraza je obiskovalce Kina Matice v dvorani zeblo, ker še ni bila končana nova centralna kurjava. Od danes naprej pa bo dvorana vedno dobro kurjena, kar sporočamo vsem cenjenim obiskovalcem.

KINO
Današnji sporedi
UNION
22-21
Grad Hubertus
Po Ganghoferjevemu romanu
SLOGA
27-30
Idol opere Premiera
Poje prvak tenorjev Nino Martini
MATICA
21-24
Helena Premiera
Sence preteklosti
LOUISE ULRICH, GUSTAV DIESSL
Predstave ob 16, 19 in 21 ur.

● Katoliško prosvetno društvo v Sp. Šiški vabi vse člane, da se polnoštevilno udeležijo rednega občnega zbora, ki bo v ponedeljek, 12. t. m. ob 8 zvečer v samostanski dvorani. — Odbor.

● Dohet pevec ali pevka pride do izraza le v akustično dobro urejeni dvorani. Najbolj akustična dvorana za kino je na novo preurejena dvorana kina Kodeljevo. Če se še niste prepričali, se danes ali jutri, ko v njej poje slavna pevka newyorške Metropolitan opere Grace Moore.

● Slomškova proslava na Kodeljevem. Salezijanska prosveta — ženski odsek — priredi v nedeljo, 11. t. m. ob 7 zvečer v svoji društveni dvorani za člane in članice prosvete in prijatelje salez. dela na Kodeljevem akademijo na fast velikemu sinu Slovenije — Antonu Martinu Slomšku.

● Mladinski instrumentalni koncert priredi v nedeljo ob pol petih popoldne v Ljudskem domu v Mostah mali gojenci iz šole g. Bennermanna, ki s svojimi učenci v starosti 7—14 let v nedeljo prireja v Mostah že svoj tretji koncert te vrste. Prav toplo vabimo vse prijatelje lepe mladinske glasbe!

KINO KODELJEVO Telefon 31-62
Danes ob 20-30 in jutri ob 16, 18 in 20.30 uri
Najboljši film z Grace Moore
Ciliu nasproti

● Društvo »Feniksovi« zavarovancev v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor danes, v soboto ob 8. zvečer pri Mikliču. »Feniksovi« zavarovanci vabljani.

● Reje malih živali prirede skupen izlet v nedeljo, dne 18. oktobra z vlakom ob 7.24 zjutraj v Kočevje na obisk tamkajšnje razstave malih živali. Povratek z večernim vlakom. Predvideni so krajši izleti v okolico. Stroški vožnje v obe smeri in kosila so 40 Din. Prijave sprejema Zveza, Ljubljana, Karunova ulica 10. Vabljeni so tudi uredniki-poročevalci!

● Okrog 50 letnega, vestnega, marljivega in perfektnega knjigovodjo-bilancista, dopisnika v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem, italijanskem in francoskem jeziku, ki je ostal nenadoma brez zaposlenja, priporočamo cenj. trgovcem, tovarnam, podjetnikom itd. Naslov pove uredništvo »Slovenec«.

● Opozarjamo osebe, ki so dne 7. t. m. (v sredo) med 17 in 18 izvalile s seboj mladega psa, nemškega ovčarja, popolnoma črne barve, pred klasično gimnazijo in Narodnim domom ter ga odvedle proti Tivoliju in Bleiweisovi cesti, da ga takoj vrnejo lastniku: Cesar, Gosposvetska 10-1.

● Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2-II., vpisuje dnevno od 9—pol 13 in od 16 do 18. — Pripišete pouka dne 15. oktobra.

Pridobivajte novih naročnikov!

S trnjem posuta pot in pestri življenski roman mlade violinistke HELENE GALL

HELENA
FILM, KI JE MNOGO LEPSI OD NEPOZABNE »REGINE«
LOUISE ULRICH - GUSTAV DIESSL
Premiera tega krasnega filma je danes v **Elitnem kinu Matici**
KRSTNA JUGOSLOV. PREDSTAVA JE DANES V LJUBLJANI

Maribor

● Spominski dan marsejske tragedije je v Mariboru odmeval z veliko turobno. Včeraj je bilo mesto zopet zavito v črne zastave, državni in samoupravni uradi so počivali, trgovine in obrtni lokali so bili med 10. in 11. uro dopoldne zaprti. V stolnici je bila spominska žalna svečanost. Opravil jo je prevzvišeni vladika dr. Ivan Tomazič ob asistenci članov stolnega kapitlja. Stolnični pevski zbor, pomnožen z »Mariborom« in pevski zbor bogoslovcev je pel pretresljive žalne psalme. Žalne svečanosti so se udeležili predstavniki vseh oblastev, častniški zbor z rezervnimi častniki, zastopniki društev in korporacij in ogromna množica ljudstva, ki je stolnico docela napolnila.

● Pogreb blage dobrotne. V Rušah so pokopali v četrtek popoldne ob 3. pokojno nadučiteljevo vdovo gospo Antonijo Lasbacherjevo, ki je vse svoje premoženje zapustila v dobrodelne namene. Udeležba pogrebcev je bila ogromna ter je prispelo veliko ljudi tudi iz Maribora. Na zadnji poti jo je spremljalo tudi 5 duhovnikov. Prisrčne besede v slovo so ji izpregovorili domači župnik, ruski župan in zastopnik Učiteljskega doma iz Maribora.

● Jesensko nadaljevanje učiteljskega kmetijskega tečaja. Pred nekaj dnevi se je pričelo na tukajšnji banovinski sadjarski in vinarski šoli jesensko nadaljevanje učiteljskega kmetijskega tečaja, ki bo trajal 3 tedne. Ob zaključku tečaja bodo udeleženci polagali posebne izpite, s katerimi se bodo usposobili za vodstvo kmetijskih nadaljevalnih šol na deželi. V tečaju je 25 učiteljev. Na naše podeželje bo prišel nov kader strokovno izobraženega učiteljstva, kateremu je namenjena kulturno-gospodarska naloga.

● Za zaščito »štajerskih« jabolk. Sadržajci iz mariborske okolice opozarjajo na nevarnost, ki preti slovesu »štajerskih« jabolk. Sadni trgovci iz Maribora so letos kupili okrog Virovitice in Broda v Slavoniji velike količine jabolk ter jih pripeljali v Maribor, od koder jih bodo izvažali v inozemstvo. Dasi so ta jabotka po zunanosti zelo lepa, se po kakovosti z našimi ne morejo niti zdaleč primerjati. Sadržajci sedaj opozarjajo, da bi bilo za sloves našega sadja skrajno škodljivo, če bi se ta slavonska jabotka izvažala kot »štajerska«. Da obstoja v kakovosti res velika razlika, dokazuje že cena: štajerska kanadka se prodaja zlahka po 6 Din, slavonske pa po 1.50 Din za kilogram.

● Velika razstava vseh vrst malih živali bo otvorjena v Mariboru v soboto, dne 10. oktobra ob 9. dopoldne v verandnih prostorih »Uniona« ob navzočnosti predstavnikov oblasti in občinstva. Razstava bo odprta še v nedeljo in ponedeljek. Priredili so jo štajerski rejci, združeni v svojem rejškem društvu: Rejec malih živali, Maribor.

● Dijaške kongregacije imajo cerkveni stanek danes ob 6. v Alojzijevi cerkvi. Nagovor, večernice, priložnost za spoved. Jutri v nedeljo ob trčetrt na 7. je sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Udeležba za člane obvezna, prijatelji dijaške mladine vabljani!

● Drevi — premiera »Prve legije«. Opozarjamo naše čitatele na premiero »Prve legije«, drame iz jezuitskega življenja, ki se vprizori drevi v gledališču. Delo je pisano s toliko silo in takim občutjem, da si je na mah osvojilo vse odre. Lansko leto je dosegla drama tudi v Ljubljani velik uspeh.

● Začetek dramske šole bo jutri v nedeljo ob 9. dopoldne. Vsi zainteresirani naj se zberejo ob tem času v gledališki dvorani v kazinskem poslopju poleg študijske knjižnice. Sprejemajo se obenem še drugi, ki se še niso prijavili.

● Občni zbor lapačve pevске župe se vrši drevi ob pol 18 v prostorih Glasbene Matice. Poleg delegatov včlanjenih pevskih zborov so vabljeni tudi pevci.

● Davčne zadeve. Davčna uprava v Mariboru razglasi: Dne 1. oktobra so dospeli v plačilo 17. letni obroki zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neozojene osebe, davka na poslovni promet in vojnice. Dne 1. novembra zapade v plačilo 11. polletni obrok zemljarine.

● Sladki kmečki kruh. Pekarna Rakuša, Koroska cesta 24.

Celje

● Žalne svečanosti v Celju. Ob drugi obletnici tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so vsi hišni posestniki v Celju in neposredni okolici razobesili žalne oziroma državne zastave na pol droga. Ob 8 zjutraj je bila v opatijski cerkvi žalna služba božja, katere je ob asistenci opravil opat g. Jurak. Žalne službe božje so se udeležili vsi predstavniki civilnih in vojaških uradov in oblasti z okrajnim glavarjem g. dr. Zohcem in županom g. Miheličem na čelu. V znak žalosti so bili vsi trgovski in obrtni lokali v mestu od 8 do 10 zaprti. Solska mladina se je udeležila cerkvenih svečanosti, nato je pa imela spominsko svečanost za blagopokojnim kraljem po svojih šolah. Vseh žalnih svečanosti se je udeležilo tudi številno občinstvo.

● Opozarjamo Celjane na današnji »Koroški večer«, ki obeta, kakor prejšnja leta, postati zopet družabni dogodek prve vrste. »Koroški večer« bo v Narodnem domu. Začetek ob 8. Program obsega poleg drugih tudi nagovor župnika g. dr. Janka Arneja, nastop okteta Ljubljanskega Zvona in vprizoritev dramske slike iz življenja koroških Slovencev »Kres«. — Po resnem delu večera bo prilike za pravo koroško zabavo za mlado in tudi za staro. — Jutri dopoldne ob 8 je pa maša za umrle člane kluba v opatijski cerkvi. Pri maši, ki jo bere župnik dr. Arneja, pojejo pevci Ljubljanskega Zvona. Pevec vodi zborovodja g. Dore Matul. O pol 9 je pa redni letni občni zbor Kluba koroških Slovencev v Narodnem domu.

● Kino Metropol. Danes »Moderni časi« in najnovejši Markurjev tednik. Ob 16 matineja »Cigansko dekle«.

● Človek in stroj je naslov predavanju, ki bo na prvem prosvetnem večeru KPD v ponedeljek, dne 12. t. m., ob pol 9 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Govoril bo vseuč. prof. dr. Veber France iz Ljubljane.

● Dar kraljevi zaščiti dece in mladine. Mestna občina je naklonila Drž. krajevni zaščiti dece in mladine v Celju 3000 din za Miklavža. Naj bi našla mestna občina mnogo posnemalcev.

● Vedeljski šport. Jutri, v nedeljo, bo ob pol 4 popoldne na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med ISSK Mariborom in SK Atletikom. Sodil bo g. Čamerlik iz Ljubljane.

Zadnja pot mladega akademika

Ljubljana, 9. oktobra.

Danes ob 4. popoldne so tovariši pospremili k večnemu počitku prekmurskega akademika Grabarja Gexo. Številni venci so pričali, kako priljubljen je bil pokojni v akademskih vrstah. Spravoda, ki ga je vodil dekan teološke fakultete g. prof. dr. Erlich ob asistenci g. Raduše in pokojnikovih tovariših g. Jegliča, se je udeležilo nad 200 akademikov. Pogrebci so celo pot molili rožni venec za pokojne duše rajnega tovariša, ki jim je bil vedno zgled zavednega in neustrašnega katoliškega akademika. Za krsto so stopali v globoki žalosti pokojnikovi starši in sorodniki, ki jih ob težki izgubi tolaži samo vera, ki je tudi pokojnika vodila na vseh njegovih poteh. Ob odprtem grobu je najprej izpregovoril g. dekan dr. Ehrlich, nato pa se je v imenu prekmurskih študentov in »Stražarjev« poslovil od njega tovariš Pavel Berden, v imenu J. K. A. D. Zarje pa predsednik tov. Srebre Beno. Člani akademskega zbora so z globokim sočutjem zapeli pred mrtvašnico »Beati mortui«, nato pa še dve žalostinki v kapeli na pokopališču in ob grobu.

Pokojnik je bil vse svoje kratko življenje zgled pridnega akademika, vseskozi je bil med prvimi dijak v svoji družbi. Bil je silno nadarjen, zlasti za jezike, s pridnostjo in vztrajnostjo pa je svoje talente razvil do zavidanja vredne višine. Versko življenje je gojil v vsej globokosti, saj so ga tovariši skoro dnevno videli, s kakšno pobožnostjo je prejemal svete zakramente. Svoje versko prepričanje je ob vsaki priliki tudi javno pokazal z vsem ponosom.

V katoliških vrstah ga bodo težko pogrešali. Počivaj v miru, blaga duša!

Blago za
čamske plašče! Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!
A. Žlender
Ljubljana - Mestni trg 22
Vas postreže najbolje!

Ptuj

Občni zbor društva »Šola in dom« v Ptuj bo dne 11. oktobra 1936 ob pol 10 dopoldne v risalni ptujske gimnazije. Nato predavanje prof. g. Canjkarja o vplivu kina. Starši in varhi dijakov vabljani.

Požar. Posestnik Franc Petrovič v Bukoveh je bil s svojo družino vred na bratvi v Halozah. V njegovi odsotnosti pa mu je zgorelo stanovanjsko poslopje s hlevom ter vsi poljski prideški in gospodarski orodje. Škoda znaša okrog 20.000 Din in je krita le deloma z zavarovalnino. Domači gasilci so s trujlom požar omejili in ogenj pogasili. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno, govori se pa, da so ga zanetili otroci.

Iz sodne službe. Nova v Ptuj premeščena sodnika in sicer gg. Dokler in Tratinik sta že nastopila svojo službo. Prvi je dodeljen kazenskemu sodišču oddelek VI, drugi pa civilnemu sodišču — sporni oddelek.

Kronika nesreč. Nevarno se je ponesrečil 26-letni Ivan Turnšek, kolar v Pobrežju pri Ptuj. Vozil je drva z voli, ki so se nenadoma splašili in zdivjali. Turnšku pa je pri tem spodrsnilo in je padel naravnost pod kolesje, ki ga je nevarno poškodovalo na levi rami in levi roki. — Fran Šantel, 17letni mehaničarski pomočnik v Rogoznici je pri obiranju grozdja padel z lestve in si zlomil levo podlaktico.

Hrastnik

Najslabši se delajo najbolje. Drage so življenske izkušnje, zato ni čudno, če človek zgreši tuhtam svoj cilj. Tudi v naši dolini se je dogodil tak slučaj. Prevarani študent je radi idejne, a neodzivne ljubezni nasledel izkušeni sposobnosti izkoriščevanja in zapeljivosti ter vsem znani metod negativno slavne družine. Zablodel je v obupen položaj, ki bi se brez dvoma žalostno končal zanj, da ga niso starši rešili tega zla. Za njegovim hrbtom so kovali omenjeni le zle namene in potemtakem ni čudno, če so gledali izključno v svoj prid. Prišlo je spametovanje in sedaj perejo sebe ter grdijo njega, preje vedno dobrodošlega kavalirja, kot najneznatnejšega fanta, dasi vsi vemo, odkod to. Sicer pa upoštevamo to na njegovem ugledu le v toliko, v kolikor je začel v njihovo družbo. Javnosti pa priporočamo, bodite previdni, da v bodoče ne nasedete sličnim metodam. Zakaj, dobrota je sirota; preje najboljši — nato najslabši. V opomin naj Vam bo poznana in poznanja.

Potres smo preteklo soboto občutili tudi v Hrastniku okrog 10 minut pred 5 popoldne. Trajal je le par sekund, vendar je bil precej močan, dasi ga marsikdo ni občutil.

Školja Loka

Na seji francoskega krožka je bilo sklenjeno, da se pričelo s poučevanjem francoskega začetnike. Interesenti naj se zglase do 15. t. m. v Okrajni hranilnici, kjer bodo dobili vsa pojasnila; obenem pa vabi francoski krožek vse, ki so večji francosčine, ali ki hočejo to znanje poglobiti, da obiščejo njegovo knjižnico, ki ima že 140 knjig najrazličnejše vsebine, kakor tudi več dnevnikov in revij.

Kino Društveni dom bo predvajal v nedeljo popoldne in zvečer lep zvočni film pod naslovom Zločin v mornarici. Filmu je pridejan krasen zvočni tednik in kulturni film. Predprodaja vstopnic je pri g. Planini.

Danes se začne vpis

Posojilo mestne občine

Vpisi s knjižnicami in v gotovini — Položaj Mestne hranilnice

Poročali smo že, da je določen prvi dan vpisovanja za novo 6% obligacijsko posojilo mestne občine ljubljanske na 10. oktober. Posojilo se začne ta dan vpisovati in niso resnični glasovi, da bo občina čakala z razpisom posojila zaradi valutnih razmer.

Predvsem je treba ugotoviti, da so se tudi naše valutne razmere izredno pomirile. Tečajji so že par dni sem za vse važnejše devize ustaljeni. Pa tudi vsa stvar nima prave zveze z novim posojilom. Tendence za papirje je danes vendar čvrsta in tudi tečajji državnih papirjev so narasli. Poleg tega pa je pričakovati, da bo pri nas obrestna mera popustila in da se bo to poznalo tudi pri tečajjih vseh papirjev s stalno obrestno mero.

Zanimanje za novo posojilo je izredno znatno, kar se bo posebno pokazalo v prvih dneh vpisovanja. Ne samo za vpise s knjižnicami in tek. računi, ampak tudi za vpise v gotovini je veliko zainteresentov.

V zvezi s tem je potrebno par besed spregovoriti še o položaju Mestne hranilnice. V naši javnosti se je sivočasno govorilo o velikih izgubah Mestne hranilnice v zvezi z najrazličnejšimi dolžniki in naložbami zavoda. Toda izgube so odpisane in je položaj hranilnice docela jasen. Tekoči zaslužek Mestne hranilnice je omogočal vedno znatne odpise, ostale pa so tudi znatne vsote za okrepitev rezerv zavoda. Tako je znašala splošna rezerva zavoda na koncu leta 1928 3.35 milij. dinarjev, na koncu 1935 pa že 11.71 milij., k temu pa je treba prišteti še dobiček leta 1935 v znesku 1.11 milij., tako da je znašala splošna rezerva zavoda 12.82 milij. poleg drugih posebnih rezerv.

Za pojasnilo javnosti omenjamo, da je leta 1929 odpisala Mestna hranilnica iz tekočega poslovnega prebitka 1.35 milij. pri naložbah na

bančnem tekočem računu, 1.5 milij. pa pri tekočih računih dolžnikov. Leta 1930 so znašali iz tega vira odpisi pri bančnem tek računu 0.68 milij., pri tek. računu dolžnikov 0.34, pri vrednostnih papirjih pa 1.43 milij. Din. Leta 1931 so znašali odpisi pri dolžnikih 1.7, leta 1932 3.5, leta 1933 6.5 milij., pri bančnem tekočem računu pa zopet 1.0 milij., leta 1934 je bilo odpisov pri tek. računu 7.06, pri bančnem pa 0.5 milij. Lani so znašali odpisi pri dolžnikih 1.42, pri naložbah pa 1.77 milij. Din. To so bile znatne vsote, ki so spravile iz bilance Mestne hranilnice vsa dubioza in to iz tekočega poslovanja, pri tem pa so še naraščale rezerve zavoda v omejeni višini.

V zvezi z najnovejšim položajem, ki je nastal za denarne zavode radi kmečke zaščite, omenjamo, da je imela hranilnica vseh kmečkih posojil 11.38 milij. Din, kar je v primeri z vsemi rezervami malo. Recimo, da bo znašal odpis od rezerv četrtino, tedaj bi se rezerve zmanjšale komaj 2.85 milij. Din, kar absolutno ne more ogroziti zavoda.

Zaradi položaja na našem denarnem in kapitalnem trgu je pričakovati, da bo posojilo gotovo upelo. Ljubljanci naj si vzamejo za vzgled Zagrebčane, ki so podpisali tudi znatno posojilo mestu Zagrebu, pri tem pa ni bilo dovolj vpisnikov samo z vlogami pri Mestni hranilnici, ampak tudi v gotovini. Veliki zagrebški denarni zavodi in zavarovalnice so pokazali svoj lokalni patriotizem ter podpisali znatne vsote v gotovini. Tudi pri nas imamo mnogo zavarovalnic, ki delujejo na slovenskem ozemlju ter imajo lepe dohodke od premij baš od naših ljudi. Na drugi strani pa ti zavodi niso pri svoji naložbeni politiki dovolj vpoštevali, da bi del svojih premijskih rezerv plasirali v naših krajih. Tu se jim sedaj nudi prilika, da najdejo plodonosno naložbo za svoj denar v obveznicah mestne občine ljubljanske.

mu primu, ki znaša od začetka leta 1933 neizpremenjeno 28.5%.

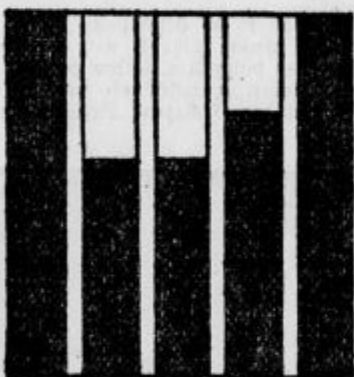
Značilno je, da tudi cene zlata popuščajo. Tako je znašala po informacijah Jugoslovanskega kurirja napoleondorja v Beogradu dne 2. oktobra 325 Din, kasneje je ta cena še naraščala ter je znašala 5. oktobra 340 Din. Dne 6. oktobra navaja Kurir za napoleondorja tečaj 335—340. Višek je dosegel napoleondor v sredo 7. oktobra, ko se je zanj nudilo 350 ali brez blaga. Včeraj, v četrtek, 8. oktobra pa je padel napoleondor na 345.

Siling ostane neizpremenjen

Avstrijski finančni minister dr. Drachsler je na seji zaslopnikov tiska izjavil, da bo Avstrija še nadalje obdržala svoje razmerje do zlata v prejšnji višini. Za to so merodajni tehnični razlogi. Avstrija se ne more izpostaviti revoluciji v cenah, kar bi lahko povzročilo razvrednotenje valute. Poleg tega je tvorba kapitala v Avstriji tako majhna, da je ne kaže uničevati z valutnimi ukrepi. Avstrija hoče na vsak način vzdržati svoj sedanji sistem cen in bo delala na nadaljnje znižanje cen. Gotovo je, da bodo začetne težkoče za avstrijsko izvozno industrijo zelo velike, toda zvezna vlada bo skrbela za to, da bo avstrijska konkurenčna sposobnost ostala neizpremenjena. Pač pa bo Avstrija imela korist od nove stabilizacije valut v novem razmerju.

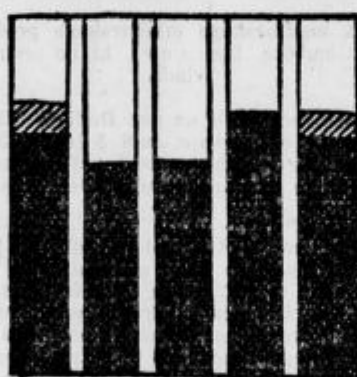
kot francoski frank na 100, dolar in funt sta pa izgubila na vrednosti kakor tudi belgijski frank. Ta mesec sta se pa prilagodila tudi oba franka dolarju in funtu. Črtkani prostori kažejo možne izpremembe v stopnji zvišanja vrednosti.

MARCA 1936

1. Francija, 2. USA, 3. Anglija, 4. Belgija, 5. Švica.

OKTOBRA 1936

1. Francija, 2. USA, 3. Anglija, 4. Belgija, 5. Švica.

Kulturni obzornik

Franciškanski duh

Bosanski franciškanski bogoslovci, zbrani v društvu »Jukič«, so izdali ob 80 letnici društva znano delo italijanskega franciškana dr. A. Gamellija: *Franjevački duh*, ki ga je prevedel na hrvaško dr. F. Binički (str. 320). Vsem, kdorkoli hoče spoznati ob pravih izvorih duha sv. Frančiška, bo rad segel po tej lepi knjigi. Delo ima 320 strani, z avtobiografijo in sliko avtorja. V delu se govori, v čem je pravi pomen sv. Frančiška ter opisuje delovanje njegovega duha tekom sedem stoletij. Pisatelj zasleduje rast franciškanskega duha po stoletjih zapovrstjo ter uporablja ogromno svetovno kritično literaturo. V zadnjem poglavju razlenuje današnje dobo ter navaja dejstva, kako more franciškanski duh tudi današnjemu razvranemu modernemu času govoriti iz srca in ga utešiti.

Predvsem poudarja notranje življenje, krščansko svobodo, znanost in ljubezen ter delo in veselje, ki ga vsebuje tudi še danes pravi franciškanski duh, prežet s Kristusovo ljubeznijo. V delu so tudi začetne glavne niti zgodovinskega razvoja vseh odtenkov franciškanskega reda, vključen je tudi bujen razcvet ženskih redov na širokem polju kulturnega in socialnega delovanja.

To delo franciškana dr. Gamellija je doživelo v 3 mesecih drugo izdajo, ter je prevedeno dozdaj na francoski, angleški, madžarski in sedaj še na hrvaški jezik. Avtor je za to hrvaško izdajo pripisal neke izpopolnitve, ki bodo izšle šele v 3. italijanski izdaji.

Delu je priložena tudi brošura o 80 letnici franciškanskega bogoslovnega društva »Jukič«. Cena je 50 din ter se naroča pri »Zboru franjevaških bosanskih bogoslovov« Jukič, Sarajevo.

Priprave za češki teden v Ljubljani. 28. t. m. je proslava češkoslovaškega narodnega praznika ter bo ta čas naša opera dajala novo češko opero, ki jo bo prenašal tudi radio. S to proslavo češkega praznika se bo začel teden češke knjige. Iniciativo je vzel v roke ljubljanski odbor akademskega odseka Jugosl.-češkosl. lige ter s pomočjo Lige organiziral razstavo češke knjige v dvorani Trgovske šole, ki bo trajala en teden, od 29. t. m. do 7. nov. V Pragi se je osnoval poseben odbor, na čelu katerega stoji prof. dr. M. Murko in v katerem sodelujejo vsi uč. prof. dr. J. Horák, docent dr. Heidenreich, knjižničar dr. Berkopec in drugi, ki so s pomočjo čeških založništva zbrali nad 1000 novih čeških knjig, bibliofilskih izdaj in exlibrisov, ter jih bodo poslali v Ljubljano na razstavo. Opazujemo občinstvo na ta teden češke knjige, zlasti pa še na predavanja, ki bodo vsakega dne od 6 do 7 pop. na razstavnem prostoru. Govorili bodo poznavalci mlajše češke književnosti o celotnem razvoju moderne književnosti, posameznih pisateljih, o češki moderni liriki (z recitacijami), o opremi knjige itd. Natančen spored bomo še pravočasno prinesli.

Razstava G. A. Kosa, M. Maleša, Iv. Goršeta in Jana Slavička v Jakopičevem paviljonu traja do 20. tega meseca.

»Slovenski učitelj«, št. 9-10, prinaša v nadaljevanju razprave o Slovcih, o katerih smo že govorili (Brumen, s. Klementina, Deisinger), v prvem delu pa nekaj metodoloških navodil za pouk v šoli (Zazula): Pouk čitanja, Kramar: Izdelane kateheze, Mandelj: Sodobna telovadba v luči aktivnosti in koncentracije, Kopriva: Proti alkoholni gibanje v narodni šoli. Boje: Šolski muzej pri nas in drugod, Deisinger: Vzroki propadanja in razkroja družine (razpredelnice iz Trbovelj) itd. Večina teh sestavkov je zdaj dobilo svoj zaključek. Obenem uredništvo javlja, da je razprava Eme Deisingerjeve: »Češka pubertetna doba« izšla v ponatisku (16 Din).

Po devalvaciji v Franciji

Izkaz Francoske banke po izvršeni devalvaciji kaže, da je zlati zaklad Francoske banke narasel za 7 milijard frankov na 57 milijard frankov. Skupno bi se moral zvišati zlati zaklad zaradi devalvacije od 50 na 67 milijard frankov, toda 10 milijard frankov je bilo odkazanih izravnalnemu skladu, 7 milijard pa še figura v izkazih ter jih bo porabila država za kritje deficita v državnih finančah. Od teh 7 milijard je država porabila polovico za plačilo svojih dolgov pri banki, ostalo polovico pa bo porabila za tekoče potrebe ter za posojilo hipotekarnemu zavodu, ki bo za to znižal obrestno mero za hipotekarni kredit.

Cene v Franciji naraščajo. V dobi od 26. septembra do 3. oktobra je indeks cen na debelo v Franciji narasel od 404 na 426 točk, torej za 5.4%. Predvsem se je povišal indeks cen uvoženega blaga za 12.5%, pa tudi indeks cen za francoske proizvode je narasel za 2.9%. Ta teden pa so cene v Franciji ponovno narasle.

Nas samo veseli. Z ozirom na naš članek o Kontingentih za izvoz lesa v Italijo, katerega je ponatisnil zagrebški »Jugoslovanski Lloyd«, prinaša »Lloyd« pojasnilo, po katerem pravi, da je ministrstvo trgovine in industrije že pretekli teden rešilo, da niti Šipad niti ostale velike tvrdke ne bodo sodelovale pri izvozu mehkega lesa v Italijo. Zato bo ves ta kontingent odpadel na Slovenijo in Gorski kotar. To nas samo veseli, ker mislimo, da izhaja ta vest najbrže od samega Šipada. Nadalje pravi »Lloyd«, da ni točna naša trditev, da tečaj lire ni bil fiksiran. Pravi, da je bil ta tečaj fiksiran ali naknadno radi devalvacije lire odpovedan, pa se bo naknadno v sporazumu določil. S tem je faktično nastopil isti položaj, kot smo ga navedli mi. Tečaj lire bo šele fiksiran sedaj in nas ne zanima dosti, kako je bilo preje, predno je stopil kakršenkoli tečaj v veljavo.

Kompensacija med našo državo in Egiptom. iz Kaira poročajo, da je bil sklenjen med našo državo in Egiptom kompenzacijski sporazum, po katerem bo Jugoslavija uvozila iz Egipta 100 vagonov riža, nasprotno pa bo Egipt uvozil v isti vrednosti mehkega lesa.

Švicarsko-italijanski kliring. Švicarska Narodna banka sporoča, da se je dne 7. oktobra zopet začel švicarsko italijanski kliring. Novi obračunski tečaj do nadaljnjega za 100 lir 22.90 švic. frankov.

Turistični teči. Za 100 lir so uradni tečajji za turistične čeke: 29.30 belg. 22.40 danskih kron. 20 norv. kron. 19.50 šv. kron. 9.50 hol. gold. 16.20 alb. frankov. 105.40 franc. frankov. 21.50 švic. frankov. 21.50 mark. 228 finskih mark. 26.30 avstr. šilingov. 1 funt šterling. 4.91 dol. 4.95 kan. dol. 17.70 arg. pezov. 0.975 egiptovskih lir itd.

Nemško-italijanski kliring je obnovljen. Tečaj italijanske lire v nemško-italijanskem kliringu je določen na 7.63 (lir za marko). Tako se bo zopet lahko začel klirinški promet med Italijo in Nemčijo.

Borza

Dne 9. oktobra 1936.

Denar

Curih. Beograd 10, Pariz 20.27, London 21.262, Newyork 434, Bruselj 73.10, Milan 22.85, Amsterdam 231, Berlin 174, Dunaj 71, Stockholm 109.50, Oslo 106.80, Kopenhagen 91.90, Varšava 81.50, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.37, Buenos-Aires 1.21.

Vrednostni papirji

Dunaj, 9. oktobra. p. Razpoloženje na dunajski borzi ni bilo čvrsto. Borza je doživela realizacijo kurznih dobičkov in je bilo splošno razpoloženje slabše. V kulisi so tečajji nazadovali, kasneje proti koncu borze pa so si nekoliko opomogli. Tečajji so bili naslednji (v oklepajih včerajšnji tečajji): Donavsko-savsko-jadranska železnica obliacije 67.25 (68.90), avstrijske stavne srečke iz leta 1926. 18 (17.90); delnice: Narodna banka 173 (178), Donavsko-savsko-jadranska železnica 16.90 (17.50), Steg 31.35 (32.15), Stewag 27.25 (28.75), Magnesit 80, Trboveljska 20.85 (21.50), Alpine 33.50 (34.25), Rima Murauy 67.30 (68.40), Steyr-Daimler-Puch 209 (211), Semperit 51.05 (52.70).

Litija

Oseba vest. Napredoval je komandir litijske orožniške stanice g. Koloman Rebernik v čin orožniškega vodnika. Obenem je bil prestavljen k orožniški komandi v Ljubljano. Med nami je živel in služboval nad 20 dolgih let ter si je zaradi njegovega ljubeznivega nastopa pridobil v vseh slojih veliko priljubljenost. — Tudi v težkih časih svoje delatne službe je vedno znal tako nastopiti, da je varoval svoji službi čast in nepristranost. — Litija in okolica bo njega prav težko pogrešala. — Na njegovo mesto je prišel kot komandir orožniške postaje narednik g. Baumkirchner iz Dola oziroma Vrhnike. — G. Reberniku želimo v Ljubljani mnogo zadovoljstva in uspeha.

Vpliv narodnega socializma na nemški jezik. V glasilu nove praške lingvistične šole »Slov a slovesnost« prinaša I. Seidlová-Slotýová zanimive primere vpliva narodnosocialističnega pokreta na nemško izrazoslovje. V njihovem slovarju je zlasti beseda »Blut« napravila veliko kariero. Danes jo rabijo v takih kombinacijah, v kakršnih bi bila pred nekaj leti nemogoča. Namesto »Augenzeugen« se piše danes na Nemškem: »Blutzeugen der deutschen Volkswendung«, namesto »alle« — »das gemeinsame Blut«, namesto nekdanje goethejevske »graue Theorie« se piše zdaj: »blutvolle Wirklichkeit«, označuje se nekaj kot »blutmässig bedingt«, ter se rabijo celo take prispodobe kot »räumliche Ausdehnung des Blutes. Drugi izraz, ki je prav tako naredil novo kariero je »Volk«. Novi so prilastki: »volksdeutsch«, »volkschafte«, »volksnotwendig«. Pogosto se rabijo izrazi kot »bodenständig« ali »wurzellos«. V sintaksi se vidi velika ljubezen do takih besed: »Er hat zunächst und für sich, »das Trennen, das Scheiden, das Auseinanderteilen« itd.

Porazdelitev znane knjigarne in založništva S. Fischer v Berlinu. Pri zadnjem preganjanju židov v Nemčiji se je moralo tudi to svetovno znano založništvo nacionalizirati. Vodil ga je doslej zet ustanovitelja Bermanna. Tako se je firma delila v dva dela: v Berlinu je ostala trdka: S. Fischer in izdaja starejše znane pisatelje Ibsena, Björnsona, Banga in od živih Wellermanna, Flackeja, Billingerja itd., drugi del pa se je preselil na Dunaj, kjer nadaljuje svoje delo pod firmo »Bermann-Fischer Verlag« ter zalaga še dalje Th. Manna, Hofmannsthal, Altenberga, Zuckmayerja ter druge izgnane nemške pisatelje ter v Nemčiji nezajeljene tuje, kot Shawa in Mauroisa.

Filma o Dantonu in Rembrandtu. Max Reinhardt filmira v Hollywoodu film o Dantonu po besedah R. Rollanda. C. Zuckmayer pa je napisal tekst za nov film o slikarju Rembrandtu, ki se začneja s smrtjo žene l. 1642.

ERASMIK

TOALETNA MILA IN PREPARATI

Vaše zobe
boste obvarovali z
ERASMIK
MILOM IN PASTO
ZA ZOBE

Za ugodno
brilje uporabljajte
ERASMIK
MILO ZA
BRITJE

Žaloigra iz jetniške celice

Maribor, 9. oktobra.

V zaporih mariborskega okrožnega sodišča se je letos dne 6. septembra odigrala zagonetna tragedija. V samotni celici so našli jutraj 7. septembra umorilnega jetnika Antona Urajnika mrtvega. Raztelesenje je pokazalo, da je umrl za posledicami poškodb, katere mu je zadal jetnik 23-letni Kalman Vrečič, prideljen Urajniku kot strežnik. Danes dopolne se je Vrečič zaradi malomarne usmrtilje zagovarjal pred sodniki malega senata.

Vrečič je pri zaslišanju izjavil, da je pokojnega Urajnika tepel, ker je ponesnažil posteljo. Priznal je, da ga je pretepel vsega trikrat, in sicer z golimi pestmi, tako da ga je suval istočasno od obeh strani v glavo ali prsi. Urajnik da pri tepenju sploh ni vpil ter ga smeje dražil, da ničesar ne čuti. Skoraj izključeno pa je, da bi bil Vrečič svojo žrtve tako razmrčeval s pestmi. Glavo mu je najbrže razbil z butanjem od zid, rebra in prsi: koš pa strl s tem, da je na njem klečal. Tudi pri današnji razpravi je Vrečič ponovil svoje prvotno priznanje.

Razprava je odnesla gotovo časovni rekord nad vsemi dosedanjimi. Trajala je namreč le nekaj samo 5 minut. Sodba se je glasila za Vrečiča precej milo: zaradi malomarne usmrtilje je dobil 8 mesecev zapora. Umevna je bila hvaležnost s katero je izjavil, da kazen sprejme.

Kranj

Ves zavedaj Kranj in vsa društva se opozarjajo prav vljudno, da se vrši v soboto, 10. t. m. ob sedmih jutraj maša za pokojnim koroškim mučenikom Mihejem Habihom. Slava in čast mu! — Obenem so vsi društveni predstniki in zastopniki vabiljeni na skupen sestanek v torek, 13. t. m. ob osmih zvečer v gimnazijo glede prireditve skupne narodnoobrambene matinee. Naj nikogar ne manjka! Saj se gotovo spominjate, s kakšnim zadovoljstvom ste lani prišli in odšli.

Kočevje

Društvo rejec malih živali Kočevje priredi v dneih 15. do 18. oktobra vzorno rejsko razstavo malih živali v Kočevju v prostorih gostilne Harde, kjer ima Kočevje stalno nameščen mal zoološki vrt. Razstavljeni bodo najlepši eksemplari posameznih vrst malih živali obenem s produkti in strokovnim čtivom. V nedeljo, dne 18. oktobra bo istotam v slučaju legega vremena ob 11. dopoldne javna produkcija policijsko dresiranih psov.

Naznanila

Liubljana

1. Otvoritev Male Filharmonične dvorane v koncertne svrhe bo v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer. Za ta koncert je sestavljen popolnoma slovenski spored, ki ga izvajajo naslednji naši koncertni občinstvu dobro znani umetniki. Pianista Zora Zarnikova in Marjan Lipovšek, violonist Karel Rupel, dalje slovenski vokalni kvintet, sopranistka Poljanca Ljudmila in godalni orkester orkestralnega društva Glasbene Matice. Orkester dirigirata njegov dirigent skladatelj L. M. Skrljan in Uroš Prevorsek, ki dirigira svojo skladbo Concerto grosso. Nameravani komorni koncert s francoskim klavirskim virtuozom Arturjem Gerlinom se je moral odpovedati, ker umetnik ne more izstopiti iz Pariza na koncertno turnejo. Občinstvo opozarjamo na ta koncert v ponedeljek, 12. t. m.

1. Kino Viš predvaja danes ob pol 9. uri zvečer film »Barcarola«.

1. Kino Kodeljevo igra danes in jutri »Čiljo naproti« s pevko Grace Moore.

1. Nočno službo imajo lekarnar: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sobota, 10. oktobra: »Kralj Lear«. Red A.
Nedelja, 11. oktobra: »Florentinski stannik«. Izven.
Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprt.

OPERA — Začetek ob 20.

Sobota, 10. oktobra: »Dvojno književnost«. Premi.
Nedelja, 11. oktobra ob 15: »Lucia di Lammermoor«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Vesela vdova«. Izven.
Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Sobota, 10. oktobra ob 20: »Pera legija« — Premiera. Bloki.

Nedelja, 11. oktobra ob 20: »Pohujšanje v dolini lent-florentinski«.

Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprt.

Torek, 13. oktobra ob 20: »Madame Butterfly«. — Gostovanje ljubljanske opere.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 10. oktobra, 12.00 Plošča za ploščo — pi. sva zmes godba vesla in pesnice vmes — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila, — 13.15 Plošča za ploščo — pisana zmes godba vesla in pesnice vmes — 14.00 Vreme — 14.00 Za delopost! (igra Radijski orkester) — 14.40 Avtomobilske ceste drugod in pri nas (g. Ing. Porenta) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Dubrovniško srbsko poveljsko društvo »Sloga« (Carović iz Beograda) — 20.00 Zunanja politika (dr. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Novi športni prenos, veslanje, sva v Ljubljani — 21.00 Jaka. — Trd. Milan: 17.15 Plesna glasba — 20.45 Respihijeva opera »Plamen«, nato plesna glasba, — Rim-Beriz 20.40 Grep. pejeva igra »Zaupljivost« — 21.15 Orkestralni koncert, nato plesna glasba, — Praga: 19.55 Orkestralni koncert — 20.45 Tango — 21.00 Janačkov balet — 22.15 Plošča — 22.30 Pester večer. — Pariz: 19.30 Orkestralni koncert — 21.00 Zbor — 21.30 Vokalni koncert — 22.15 Plesna plošča, — Bratislava-Lipsk: 20.10 Operni večer, — Frankfurt: 20.10 Cerkevni koncert.

Drugi programi

Sobota, 10. oktobra Beograd 1.2. 1936 Bohemski večer — 21.15 Zbor — 22.00 Kavarska godba — 22.00 Plesna plošča, — Beograd 11.2. 20.00 Trzatev opoja v južni Srbiji (Manevič), — Zagreb: 20.00 Tenor in violina — 21.00 Vesel večer — 22.30 Plesna glasba, — Dunaj: 20.45 Brucknerjev koncert — 22.20 Film — 22.40 Radijski orkester — 24.00 Jazz, — Budimpešta: 20.00 Igra — 22.00 Koncertni orkester — 23.30 Jaka. — Trd. Milan: 17.15 Plesna glasba — 20.45 Respihijeva opera »Plamen«, nato plesna glasba, — Rim-Beriz 20.40 Grep. pejeva igra »Zaupljivost« — 21.15 Orkestralni koncert, nato plesna glasba, — Praga: 19.55 Orkestralni koncert — 20.45 Tango — 21.00 Janačkov balet — 22.15 Plošča — 22.30 Pester večer. — Pariz: 19.30 Orkestralni koncert — 21.00 Zbor — 21.30 Vokalni koncert — 22.15 Plesna plošča, — Bratislava-Lipsk: 20.10 Operni večer, — Frankfurt: 20.10 Cerkevni koncert.

Ob 16. obletnici koroškega plebiscita: „Naš bil nekdanj je ves ta raj . . .“

Na obeh straneh Karavank bodo proslavljali 16. obletnico koroškega plebiscita, na eni med Nemci z veseljem, na drugi, pri nas, z žalostjo v srečju radi bridke izgube lepe koroške zemlje in naših ljudi — narodne manjšine onstran meje. — Pred 16. leti, 10. oktobra 1920., po nesrečnem koroškem plebiscitu, se je odprla v slovenskem telesu nova rana. Vsa ta lepa zemlja, ki jo vidimo na zemljevidu, je prišla v tuje roke in sleherni slovenski človek občuti v dno duše besede Simona Gregorčiča: »Naš bil nekdanj je ves ta raj, očetom našim domovina; tuj narod tod se širi zdaj, naš raj je tujcev zdaj lastnina.«

Španski Versailles:

Grad in mesto Aranjuez

(United Press poroča iz Madrida, da so bele čete pri pohodu proti Madridu zavzele mesto Aranjuez, ki je važna točka za zavzetje Madrida.)

Kastiljska pokrajina krog Madrida je trpka in enolična. Neskončne vrste gričev, ki so le poredkoma obrasli z zelenjem in razdrapane skalnate čeri stojijo v rezkem soncu ko brez življenja. Samota te planote kar mrevari oči. Aranjuez je sicer le za pičlo uro vožnje z avtom oddaljen od Madrida, toda vrtovi tega španskega Versaillesa so bujni, drevesa sočnata zelena, nebo se sveti bolj radostno ko v velikem, zaspanem mestu z desetnadstropnimi hišami.

Najprej se pelješ vzdolž kamnitosivih gričev. V ozadju štrli v nebo gorovje Guadarrama. V otožni osamelosti peščenih holmcev je razpadla trdnjava. To je oni Pinto, kjer je imel Filip II. tri leta zaprt očarljivo princezo Eboli. A iznenada se spremeni kastiljska pokrajina. Don Kihota. Prikaže se zelena ravnina Jarama; potem je reka Tajo, ki je širša, kot bi si mislil. Počasi se pretaka njena temnozeleno voda med sočnimi travniki in belimi čermi.

Aranjuez je oaza sred reke, ni čuda, da je tu nastal Versailles. Vodnik ti pove, da je ondi 14 tisoč prebivalcev, vendar je videti le malo ljudi, nemara jih dosti dela v Madridu. Rumene, nizke hiše stojijo v razbeljeni sončni luči ko mrtve, saj je časih tu za 50 stopinj Celzija vročina. V zanikrni kavarni je pešica moških, ki igrajo domino, špansko narodno igro. Vse je tiho. Plaza de la Libertad je prav tako nezanimiva ko Casa de Oficios, kjer je nekoč bival kraljevski dvor.

Zavijemo v široko, prašno Calle de las Infantes in ko smo na koncu, se začudimo: Vidimo močnega grad, lepa drevesa, park in kipe in vodnjak, most čez reko. Tako hladna in bela je neizmerna Palacio Real v zelenju gojenega vrta. Na levi je ozek pridvižni most, okrašen s kipi in vazami. Kraj najhujšega potočka je oni vrt. Jardin de la Isla, priča ljubezni dona Carlosa in njegove kraljevske matere.

Mrtvi so kralj Filip in don Carlos, Elizabeta

in princeza Eboli, tako so mrtvi, kot je dandanašnji mrtev aranjueški park. Dozdeva se, da se nihče ne briga zanj; vse je preraslo in zapuščeno. Visoke murve dajejo senco na steze; le murve so pripeljali iz Anglije, ker na Španskem ni murvinih dreves. Vodometi so tu, ki pa ne mečejo vode, tudi te vode so mrtve. Oklevaje blodiš po ozkih drevoredih ko med razvalinami in tako sam je človek tu!

Aranjuez ima bogato zgodovino, ki se le malo zmeni za dona Carlosa. Tu je poletil tako rada bivala Izabela Katoliška. Karel V. si je tu postavil lovski gradič, ki ga je dal Filip II. razširiti po svojih slavnih stavbenikih, Batistu de Toledo in Juanu de Herrera, ki sta gradila tudi Escorial. Več stoletij je bil Aranjuez poletno bivališče španskih kraljev, a mesto je ustanovil šele Ferdinand VI. okrog l. 1750.

Leta 1808. je spet začela zgodovina goveriti o Aranjuezu. Tedaj se je ljudstvo uprlo in je napadlo grad, ki je v njem bival ljubljeneec kralja, minister Godoy. Kraljevska palača ima prekrasne dvorane in sobe. Zlasti sta čudoviti japonska dvorana s porcelanastimi okraski in pa maverska kadilna soba s kupolo rdeče in modre barve, ki je najprej četverokotna, nato preide v osmerokotnik in slednjič v šestnajsterokotnik. Po velikem parku prideš v Casa del Labrador, ki je gradič, zidan v slogu Trianona v Versaillesu. Tudi tu je obilo lepih podob in slik na presno in starinske podobe prizorov iz termalnih kopališč (saj so še Rimljani imeli tu svoje vile) in rimskih mozaikov, zlatih lestencev in svojsko uro: ponarejen Trajanov stebler. Ura nima plošče za kazalec in ure. Zvezda, ki se dviga ob stebri, kaže čas.

Ali je to vse, kar moreš videti v Aranjuezu? Umljivo je, da Španec ne more prebiti brez biko-bor, tako tudi tu ne, čeprav je le za uro oddaljen od Madrida. Corrido na Plaza de Toros je v Aranjuezu vredno pogledati. Pol Madrida prihiti k borbam. Tu injažo izvrstno pivo in nasadi belušev in jagod v Aranjuezu so kar slavni.

Druga plat podobe ruskega veleoboroževanja: medtem ko se ruska rdeča armada oborožuje do brezmejnosti, da bi bila za orodje svetovne revolucije, pa stradajo sovjetske družine po ulicah.

»To je tvoj novi klobuk! Ha-ha-ha, saj se ne morem nehati smejati!«
»Kar smeš se, jutri dobiš račun zanj!«

Ce hočete vedeti

Svinčnik uporabljamo že od 13. stoletja.

Rimski cesar Vitelij je izdal v 8 mesecih 8 milijonov sestercij (37 milijonov dinarjev) za same pojedine.

Moški ima na temenu na 1 kvadratnem centimetru lasišča 171 las.

Puran je edina žival, ki jo je Evropa dobila iz Amerike.

Na vsakem kvadratnem milimetru kože na koncu človeškega kazalca je 20 živčnih vozlov.

V etari Poljski so se tudi kmetje dvobojevali, a le s palicami; meče so smeli uporabljati samo plemiči.

V vsej Sahari je le 560 vrst rastlin, a na Japonskem, ki je le 17. del Sahare, je 2745 rastlinskih vrst.

Polet k izlivu reke Jary

Skrivnostni slap v pragozdu.

Globoko spodaj se vali v svoji kilometrski strugi Amazonska reka. Letimo v sinjini tropičnega nebesa. Proti Jaryju! Sinek v neraziskani svet se je začel. Tja, kjer se sto kilometrov pred izlivom v orjaški veletok vije reka Jary skozi skalnato divjino Braziljske Guajane in se sredi pragozda prevali čez 20 m visoko skalnato steno, smo

Naslednik madžarskega ministrskega predsednika, rajnega Gömbösa, Daranyi, ki bo sestavil novo vlado.

se z letalom odpravili na pot. Ondi je bila že vsa prtljaga naše ekspedicije, tudi 5 težkih čolnov in 16 pomagalec, ki jih je vodil naš brodnik Jožef Greiner, ki ga je v pragozdu dobitela usoda.

Nad veletokom

Kmalu smo prileteli nad velereko, ki je ne parajo nikaki otoki. To zares ni reka, to je del morja, zares »Rio mare«, kakor domačini nazivajo orjaški veletok. Rumena sopara in vzburkani valovi se iskrijo v tropskem soncu. V mrču leži obrežna črta nasprotnega brega. Ko v večnost segajoča je zemlja krog in krog vsa brez življenja, brez živali, brez človeških bivališč. Tu sta dva oceana: gozdovi in voda. Sivkasto zelene barve je pragozd, bledorumen voda. Oba se raztezata v nedogledne dalje in se sovražno in nerazumljivo ozirata v človeško mušico, ki brenči nad samoto njih orjaških trupel...

Spredaj izginja tenak stebler dima v mrču obzorja, nato se naglo bliža. To je parnik, ki se premika ko orehova lupina po neskončnih vodah. Približali smo se: to je velikanski parnik iz Peruja, ki je izredno široka in ploščata pragozdna ladja. Na krovu je vse črno samih ljudi, ki nam mahajo v pozdrav. Tudi mi pozdravljamo to romarico, ki veže dve deželi, ki roma na tisoče kilometrov daleč po Amazonski reki.

To je Jary!

Naš zemljevid ni zanesljiv. Kakor kaže ura, bi morali biti že prav blizu izliva naše reke. Tedaj se hipoma zasvetlika slap iz zelene ploskve gozdov, ki se gnete k severnemu bregu Amazonske reke, nato izgine v dalji. Dvigamo se, vidimo le velikanske pentlje Jaryja in njegov izliv v veletok. To so tiste vode, ki jima in hočemo slediti po pragozdu, ki bo na njenih plečih plavalo naše čolnarsko brodovje in prodiralo v skrivnostno tropsko krajino, ki bo iskal Indijance in živalstvo v teh nedotaknjenih gozdovih.

Se 100 km za izlivom v Amazonsko reko je spodnji tek Jaryja brez dvoma 150 m širok in vozi po njem manjši parniki. V ozkih pentljah se vije struga skozi poplavne gozdove Amazonskih nižav. Zdaj je še moči hoditi tod okoli, a čez nekaj mesecev, ko bo deževna doba, bo vse nižavje poplavljen. Se tega dve smo se namenili, da preiščemo močvirje tega dela Jaryja.

Prvo letalo

Čez pol ure, ko smo, sledeč vsem ovinkom reke, da bi čim boljše proučili obsežno gozdovje in smo leteli prav nizko med stenami dreves, se je nenadoma prikazalo selišče. Videli smo nekaj bor-nih, rjavih stavb na koleh. Rjavi ljudje so planili iz njih in so osupli in ko blazni buljili v srebrnega ptica, ki je grmel nad njimi in ki se jim je pač zadel ko razburljiva pravljica, tu sredi pragozdne samote. Odrzeli smo mimo, se dvignili višje, se obrnili in se spustili sredi reke, pred kočje, na le-sketajočo se vodno gladino.

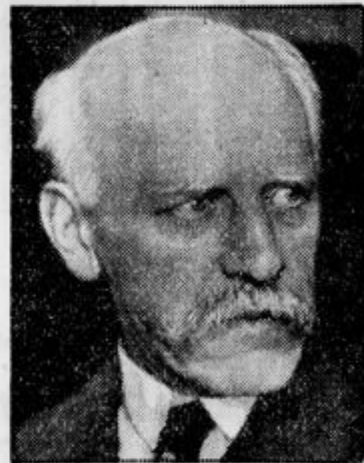
Domačini — Cabocles — so nas debelo zijali. Neki moški, fant in dve ženski so bili ondi, ko je letalo pristalo na mehkih tleh. Zlezli smo iz letala in jaz sem zaklical gospodarju, naj mi vrže nekaj kolov, da bomo mogli zlesti na suho. »Nao tem, — jih nimam,« je razburjeno zavpil. »nao tem madeiras, nao, sennor, ni nič lesa tukaj, nič, gospod!« A zgoraj je ležalo polno suhih vej in kolov. Zares je bil hišni gospodar zmeden, da jih ni videl. Vendar se je kmalu zavedel, pomagal in bili smo na bregu.

Sedli smo na bruo, govorili o lovu in divjačini in smo zvedeli, da ni tu nikakih živali. Domačin nas je odvedel precej daleč v neprodno, močvirnato in gozdnato divjino in je sproti z nožem sekal veje, ki so nam ovirale pot. Videti je bilo, da ne bomo ničesar dosegli, če bomo le malo časa tukaj, a za delj nismo utegnili, ker je reka radi suhe dobe vsak dan upadala in smo se bali, da bi naši čolni ne obtičali v močvarah. Zato smo se poslovlili od prijaznih domačinov, ki si bodo ta dan pač zapomnili, saj so prvič videli letalo, odkar so na svetu.

Vodovje velikega slapa

Čez nekaj minut smo bili že nad velikimi vodopadi. Hrumet množine vodovja so besnele in se penile pod nami. Pred njimi je ozka, mirna kotlina. Krog in krog sami pragozdni griči, prav spodaj v globini, tik strmega brezna pa štiri kočice iz palmovog lista. Dolgo smo krožili nad mogočno, a strahotno krajino, krajino samih strmin, pragozda, pečin, voda in smo bili pač prvi ljudje na svetu, ki smo z višine oblakov opazovali to pokrajino.

Vražje hud je bil pristanek. Motor je grgal, zdrsnili smo nizdol, plaval nad gruščem struge, nad slapovi, se potopili v dolino gozdov, se zrealili na vodni gladini, se zadeli ob vodé in že je bilo letalo na vodi, pred slapovi Paricada, na valovih reke Jary!

Znameniti polarni raziskovalec in ljubitelj človeštva. Dne 10. oktobra je minilo 75 let, odkar je bil rojen znameniti norveški polarni raziskovalec Fridtjof Nansen, ki je umrl l. 1930. Nansen je že konec prejšnjega stoletja kot prvi preiskal grönlandsko ledeno pokrajino. S svojo slavno ladjo »Fram«, ki je še ohranjena, je bil na oni vožnji, ki ga je privedla do 86. stopinje severne širine, kar je bilo tedaj najbližja točka do severnega tečaja. Nemisljive zasluge si je pridobil, ker je pomagal vojnim ujetnikom v domovino, posebno še l. 1921-22, ko je priskočil na pomoč se-stradanim pokrajinam sovjetske Rusije.

»Kakšno sporno jabolko je pa zdaj med vama?«
»Zdaj je pa zaradi hruške!«

Sport

VII. balkanske igre v Atenah

Razne sličice in druge zanimivosti.

Atene, 6. oktobra.

V nedeljo dopoldne je naenkrat nastalo v Atenah deževno vreme. Zjutraj, ko so se odpeljali maratonski tek, je bilo vreme še prav lepo, dopoldne se je pa nad Atenami pooblačilo, težki in črni oblaki so pokrili modro nebo, ki smo ga imeli vse dni v Atenah in usul se je gost dež, ki je trajal do prvih popoldanskih ur. Ker ni izgledalo, da bo kaj boljše, se je vodstvo grške lahkoatletske zveze odločilo v sporazumu z ostalimi narodi, da se tekmovalje odgodi na torko. Zaključnih borb se namreč udeležijo tudi grški kralj, atenski stadion pa nima nikake pokrite tribune. Poleg tega pa je bilo tudi izrišče tako razmočeno, da bi bili doseženi prav slabi rezultati. Za nas je bila ta preložitven sicer zelo neprijetna, kajti večina je imela svoj dopust tako urejen, da bi morala biti že v sredo doma. Zato se je brzojavilo na vse strani v domovino za podaljšanje dopustov. Maratonci so medtem že bili na progi in so pretekli že sedem kilometrov, ko so jih ustavili. Oni so imeli nekaj kilometrov poti pod vodo, tako, da so morali mestoma celo do kolen gaziti preplavljeno cesto.

Se nekaj o atenskem stadionu.

Kakor sem že poročal, je atenski stadion nekaj edinstvenega med športnimi igrišči na svetu. Toda najmanj 50 odstotkov izgubi na svoji vrednosti radi tega, ker je preozek. Zato ne trpe samo tekači, ki se morajo vedno boriti na ozkih zavojih, ampak še bolj metalki, zlasti oni za disk. Medtem ko se kladivo tu sploh ne da metati, se morajo neprestano boriti metalki diska, ker so vezani na prostor, kajti marsikak disk je sfrčal med gledalce. Poleg tega pa je metanje tega športnega orodja v tem ozkem prostoru zelo nevarno. Ako bi bilo na primer v soboto toliko ljudi kakor jih je bilo pri otvoritvi, sem popolnoma prepričan, da bi jih morali nekaj odpeljati v bolnišnico radi poškodb dobrih vsled diskov, ki so padali na sedeže, če morda ne bi bilo celo še kaj hujšega. Naš najboljši metalec Kleut ga je enkrat izbornega vrgel, disk pa se je odbil od gornjega roba en meter in polvisoke marmornate ograje ter je odletel na stropišče med občinstvo. Ta njegov met bi bil vsaj 47 metrov dolg. Občinstvo pa je kar trumoma bežalo od točke kamor so padali diski.

Naši atleti so odpovedali.

Ne velja to sicer prav za vse, toda velika večina ni izpolnila one naloge, katero je stavila nanje vsa jugoslovanska športna javnost. Glavne vzroke za to sem že navedel, zraven bi bilo morda dodati še to, da so nekateri atleti premalo borbena. Ne znajo se boriti. V tem pogledu so bili zlasti Grki in nekateri poamezniki, ki so od drugih narodov povsem drugačni. Borili so se, napravili so vse kar je bilo v njihovih močeh in četudi so potem padali na cilju. Ravno radi tega so se nam Romuni tako nevarno približali. S tem nočem delati krivice onim našim borcem, ki so napravili svojo dolžnost in ki so se zavedali, da zastopajo na tujih tleh in pred tujim občinstvom svojo domovino. Tu bo potrebna temeljita remediura, ker drugače ne bomo nikdar mogli zastopati svoje domovine tako kakor je potrebno in tako kakor naša domovina po svojih sposobnih sinovih, ki jih ima, zasluži. To velja za vse one atlete, ki se jih tiče.

Acropolis Palace hotel — balkanski babilon.

Grška lahkoatletska zveza nas je nastanila v hotelu, kjer so nastanjene vse ostale narodnosti razen Grkov. Je to lep in nobel hotel, kjer se zbira te dni svet vse balkanske lahke atletike. Balkanski narodi so razmeščeni po raznih nadstropjih in sobah, spodaj v čakalnicah ter v jedilnici se pa vse shajajo. Tam vidiš brate Bolgare, drugo skupino tvorijo Turki in v kotu stiskajo glave Romuni, ki se tiho pogovarjajo kako bi prišli pred Jugoslovane. S Turki in Romuni se sporazumevamo deloma v nemškem deloma v francoskem jeziku, z brati Bolgari pa kar v svojem maternem slovenskem in srbohrvatskem jeziku. Naši atleti občujejo največ z Bolgari in z njihovim vodjem Kačevem, ki je vedno pri nas in je sploh naš največji prijatelj. Naša in bolgarska kolonija sta kakor ena družina. Pri tem tudi ne smem prezreti pridnih uslužbencev hotela, ki celi dan prevažajo posamezne atlete z dvigalom gor in dol.

Življenje in promet v Atenah.

V Atenah vlada popolnoma velemestno življenje. Ako prideš v centum mesta ali na važnejša križišča vlada pravo vrvenje kakor v kakem srednjeevropskem velemestu. Promet sicer ni tako urejen kakor smo ga videli na primer v Berlinu, zato se pa tembolj čudim, da se ne pripeti tu več nesreč. Poglavje zase pa tvorijo šoferji. Z neverjetno br-

zino ti drvijo in švignejo mimo drugih avtomobilov ali električne cestne železnice, samo za las oddaljeni od drugega prometnega sredstva, da se človeku kar lasje jezijo.

V splošnem se pa tu močno pozna, da smo na jugu. Po ulicah je ljudstvo zelo glasno, zlasti oni, ki opravljajo svoj poklic. Pravo vrvenje zavladala še opoldne in pozno zvečer. To kar je za nas doma deveta ura zvečer je za Atence enajsta, dvajsta ura ponoči. Gledališke predstave se začnejo še ob pol enajstih in v gostilnah ter drugih javnih lokalih se prične pravo življenje še pozno zvečer. Ob enajsti in dvajseti uri ponoči vidiš po raznih javnih lokalih otroke v starosti od 7 do 10 let, ki prodajajo razne cvetice in druge stvari. Pred našim hotelom je tehnična fakulteta univerze in tik pred njo je gostilna, kjer je vsak večer koncert. Tu se zbira atensko ljudstvo iz tega dela mesta ter ob črni kavi ali naši šabesi podobni pijači poslušajo cel večer glasbo in petje.

Banket SEGAS-a.

V nedeljo zvečer je priredila grška lahkoatletska zveza banket za vse sodelujoče narode. Poleg zastopnikov ter atletov vseh balkanskih narodov so se udeležili tega banketa medbalkanski komite, vodstvo grške lahkoatletske zveze, drugi grški odličnjaki, naše poslanstvo, dr. Hadži, predsednik jugoslovanskega olimpijskega odbora itd. Ob tej priliki je bilo izrečenih več zdravic ter so bili odlikovani od grškega kralja lahkoatletski delavci balkanskih narodov.

Na našem poslanstvu.

Jugoslovansko poslanstvo v Atenah je povabilo včeraj vso našo kolonijo v svoje prostore, kjer nam je priredilo zakusko. Tu je bilo izmenjanih več misli med brati, ki smo prišli iz domovine in osebnem poslanstvu, ki nam je bilo izredno naklonjeno in nam je šlo vedno in v vsakem pogledu na roko. Le žal, da je bilo tako kratko naše snidenje, kajti morali smo se kaj hitro ločiti in oditi po svojih poslih. V imenu vseh se je zahvalil g. namestniku poslanika in njegovi gospej soprogi g. dr. Hadži.

Balkanske igre se morajo skrajšati.

Vsi, ki smo sedaj tu v Atenah občutimo zelo močno, da so balkanske igre raztegnjene preveč na dolgo dobo. Vsekakor bo treba v tem pogledu na bodočnost nekaj preurediti, kajti tako atleti kakor vodstvo ne ve kaj početi v onih dneh, ko ni nobenega programa. Najhujše je pa to za atlete, ki morajo čakati po teden in več dni na svoje nadaljnje nastope. Kako mučno je to, ve le oni, ki je kdaj tekmoval. Vsak atlet namreč želi, da čimprej opravi svoje, da je potem brez skrbi. V tem večnem prekladanju po hotelu izgubi človek voljo in tudi energija se po nepotrebnem troši. Z naše strani so se v tem pogledu že napravili potrebni koraki in upati je, da jih bodo tudi drugi balkanski narodi sprejeli. Zraven pride pa še grška hrana, s katero smo si nekateri pridoje pokvarili želodec.

I. K-er.

Reka : Hermes

Po enotedenskem odmoru se bo v nedeljo zopet nadaljevala jesensko prvenstvo v podsavetni ligi. V Ljubljani se bosta borila za točko stari in rutinirani Hermes ter mlada, a agilna Reka.

Hermes, ki že dolgo vrsto let spada med vodilne ljubljanske nogometne klube in ki je sedaj prebolel krizo v nogometni akciji, bo po lepem nedeljskem uspehu proti Ljubljani napel vse sile, da izide iz te tekme kot zmagovalac in si tako tudi v naprej zagotovi nadaljno vodstvo med ljubljanskimi prvorazrednimi klubi. — Reka, naš najmlajši prvorazredni klub, je v zadnjih prvenstvenih tekmah dokazala, da zna prav lepo in tudi borbeno zaigrati. Tekma se bo vršila na igrišču SK Reke ob Tržaški cesti ob 15. s predtekmo ob 13.45 Reka jun. : Ljubljana jun. (prvenstvena).

Amater : Slovan

Jutri, v nedeljo ob 15.30 se bo vršila prvenstvena tekma med Amaterjem in Slovanom na igrišču Slovana v Mostah za Kolinsko tovarno.

Amater, poseben pa še Slovan bosta skušala napeti vse sile, da se izogneta zadnjemu mestu do prihodnje nedelje.

Vodstvo tekme je poverjeno g. Ramovžu.

ASK Primorje, (Lahko atletska sekcija). Opozarjajo se vsi juniorji (zlasti oeni iz Celja in Kranja), da je juniorski meotling, ki bi se imel vršiti v nedeljo, dne 11. t. m., preložen na poznejši termin, ki bo pravčasno vsem sporočen. Pozivamo jih, da nadaljujejo z rednim iz vsednim treniranjem.

SK Slovan: V nedeljo ob 14. uri naj bodo našim igrišču Gašper, Kobal I., Martinčič, Poljšak, Uham, Jovanović, Thuma, Horv, Gerjol, Doberlet, Stojanović, Grm, Jančigar I. in Ključec.

Ob 18.30 pa juniorji: Makovec, Tomažič, Rupnik, Mohar, Pleško, Karič, Accetto, Solan, Roth Bežan, Smole, Kokal. Sigurno in točno.

Kar pravi prof. Mečnikov v Pasteurjevem zavodu v Parizu,

to se tiče tudi Vaših las!

Slavni profesor pravi:

„Človek ne umre, ampak se sam ubija.“ Podobno je tudi z Vašimi lasmi. Lasje vam izpadajo sami od sebe - Vi pa dovoljujete, da propadajo.

Toda, prosim Te! Tu pomaga Silvikrin. On je že tolikim našim znancem pomagal.

9 ljudi od 10 zgubi lase in mnogi postanejo plešasti, ker organizem ne oskrbuje več lasnih korenin s potrebno hrano. Vašim lasem je torej potrebna naravna organska hrana ne pa kakšno tajno sredstvo.

Silvikrin vsebuje hranljive snovi, ki pospešujejo stvarjanje novih lasnih stanic in jih s tem zdravijo ter zajamčijo močno rast las do pozne starosti.

Prof. sir Frederic Hopkins,

imejitelj Nobelove nagrade za kemijo, izjavlja:

Tryptophan (glavna sestavina Silvikrina) je izredno dragocena in neobhodna hranljiva substanca, brez katere je vsaka rast las nemogoča.

In — samo Silvikrin vsebuje organski Tryptophan

Kaj mi je potrebno?

Silvikrin Lotion za lase:

Za vsakodnevno nego las. Preprečuje izpadanje las in tvorbo prhljaja. Njegova vsebina Neo-Silvikrina deluje tako, da pospešuje rast las ter ohranja lasišče in lase zdrave do pozne starosti.

Dosega, da pride naravna lepota popolnoma do izraza. Istočasno poživlja in krepi lasne korenine, jih varuje pred okuženjem in tvorbo prhljaja. Silvikrin Lotion za lase je diskretno in prijetno parfumiran.

Mala steklenica Din 27—
Velika steklenica (za dva meseca) „ 48—

Proizvajanje Silvikrina je patentirano v Angliji, Franciji, Holandiji, Švici in v drugih državah.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

SILVIKRIN LABORATORIES

London - Paris - Brussel - Rotterdam
Zurich - Barcelona.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

Hinko Mayer i drug, Zagreb.

Neo-Silvikrin:

Uporablja se v težjih slučajih izpadanja in slabe rasti las, trdovratnega prhljaja, otrdelosti lasišča ter pri pojavljanju delne ali popolne plešavosti.

Ta koncentrirana naravna hrana za lase oskrbuje tkivo za rast las s 14 organskimi substancami, ki so lasem potrebne za rast.

Uporaba Neo-Silvikrina je zelo enostavna in prijetna ter zahteva dnevno le nekoliko minut.

Steklenica za en mesec stane . . Din 66—

Silvikrin
poživlja rast las

J 802 F

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

ker smo dobremu glasu naše trdke dolžni, da si s posteno potrebo pridobimo tudi Vaše zaupanje
Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg štev. 5

Alja Rahmanova:

76

Tovarna novega človeka

Roman.

»No, tovariš,« je rekla, »to sem že dolgo hotela vprašati: imela sem starega očeta, kmeta, nezavednega, ki ni hotel ničesar slišati o proletariatu in je neprestano molil. Odpovedala sem se mu javno v časniku; vsi so me hvalili in v tovarno so me sprejeli zaradi tega. Moj oče pa je rekel moji materi: 'Kačo sva si vzredila.' Zadela ga je kap in bil je mrtev. Naravno bi bilo, da bi se tega veselila, saj je bil smrtni sovražnik proletariata. A nič nisem vesela, nasprotno, peče me vest; nikjer ne najdem miru in zdi se mi, da z očetom nisem ravnala prav; tako ljubezniv, prijazen star mož je bil — sedaj pa je mrtev. In še nekaj sem vas že davno hotela vprašati, tovariš Vladimirov. Pravijo, da je vest buržujska izmišljotina. Kako naj jo unčim, če pa tiči v meni in mi ne da miru?«

Deklica je govorila počasi, jecljaje in brez zveze, toda videlo se ji je, da je že dosti premisljala o tem in se mučila zaradi tega.

To vprašanje je tovarišu Vladimirovu sedaj najmanj prišlo in sklenil je, izogniti se odgovoru s tem, da je dejal:

»Ali ima še kdo kakšno vprašanje? Odgovoril bom potem na koncu na vse hkrati.«

»Tovariš,« se je javil dolg, mršav fant, »tudi jaz bi rad nekaj vprašal! Pravijo, da je to, kar koristi proletariatu, dobro. No, na primer, sramotno bi bilo, če bi proletarce kaj ukradel. Če pa bi ukradel buržuja... recimo, pride k nam v Rusijo kapitalist, na primer kak turist, ki ima denar prisluzhen tako rekoč s krvjo proletarcev v Evropi, tako rekoč izsesan iz krvi mojih bratov v Evropi. Če okradem njega, potem prav za prav vzamem nazaj to, kar je ukradel on mojim bratom v Evropi. No, da pridem k stvari... Pri nekem takem turistu sem videl tako steklenico, v kateri ostane mrzla voda mrzla, topla pa topla. Mi v Rusiji pa imamo tako mrzlo zimo... Če bi vzel to steklenico za našo skupno kuhinjo... to bi bilo za proletariata vendar zelo dobro...!«

»Dobro, odgovoril bom pozneje... Naslednji?« je dejal tovariš Vladimirov.

»Pri meni je radi dekleta,« je rekel neki drugi fant. »Seveda sem imel z njo razmerje, to je samo ob sebi umevno. Sedaj pa ima otroka. Alimentov ji ne morem plačevati, ker sam ničesar nimam, ona pa mi je seveda tudi že davno zrasla čez glavo; zato sem si poiskal drugo. In ta neumna gos mi sedaj dela škandale! S kakšnimi staromodnimi rečmi prihaja! Pravi, da imam srce iz kamna. 'Zaradi tebe,' pravi, 'sem šla na cesto, da preživljam svoje dete. Ti nisi proletarec, temveč podlež,' pravi ona. Zatrjujem ji, da moje družinske zadeve nimajo nobenega vpliva na mojo proletarsko resnico, kajti

pri nas je sedaj v tem oziru vse dovoljeno. Ona pa pravi, da je tudi proletarka in da bi bila sramota, da bi uničil njeno proletarsko kri in da sploh nimam vesti. Seveda je nimam, pravim, ker je sedaj več ni, ona pa vpije nad menoj in pravi: 'Nobenega odloka ni, ki bi bil vest odpravljen,' in tako sva se sprla. Sedaj pa bi rad vedel, kako je prav za prav z vestjo?«

Kakor bi bil sedaj led prebit, je za tem fantom vstal spet drug in vprašal:

»No, tovariš, vedno govorimo o našem bodočem raj, za tiste pa, ki živijo z nami, se ne brigamo in če bi tudi morali stradati. Potemcem, ki jih niti ne poznamo, žrtvujemo vse, celo svoje starše in otroke, in mogoče bodo nekoč rekli, da smo bili idioti, ker smo skrbeli zanje, ko bi lahko opravili brez nas. Zakaj tako zelo malo skrbimo za tiste, ki so sedaj tu, in tako zelo za one, ki bodo prišli za nami?«

»In jaz imam še eno vprašanje,« je nadaljeval drug fant. »Vedno govorimo o proletarcih, torej se pravi, da je proletarec prvi in najvažnejši človek na zemlji. Če pa grem v kino — me prav nič ne veseli, če vidim same proletarce. Povsem nezanimivo je. Tovarna, stroji, ropotajo, umazanija vsepovsod, in tako hudo se utrudim, da ne morem ničesar pametnega misliti. Če pa kdo le pokuha v kako drugo profesijo, ima takoj nad seboj vse mogoče neprijetnosti. Moj brat na primer je učitelj, pa mora neprestano skrbeti, da ne izgubi zveze z maso in tako dalje.«

NAROCAJTE KNJIŽNE ZBIRKE
JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

Blago za zimsko suknjo.
kamnari, športni savičari
za fine obleke

Velika izbira, nizke cene
R. MILANEC Pri Skofci
Ljubljana - Medbar-
ska ulica - Pred škofijo

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglosi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglosi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pešna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Trgovski pomočnik
popolnoma izvežban v
manufakturni stroki, do-
ber prodajalec, z znanjem
nemaščine, se sprejme. Re-
fleksira se samo na prvo-
vrstno moč, Ivan Savnik,
Kranj. (b)

Izvežbane pletilje
iščem. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Stalno
mesto« št. 14967. (b)

Stanovanja

Stanovanje
4 sob. z vsemi pritlikli-
nami in vrtom ter stano-
vanje 2 sob se odda za
november. Naslov v upra-
vi »Slovenca« pod 14531.

Dvosobno stanovanje
moderno, kopalnica in ka-
binet, takoj oddam (500
Din). Vprašati: Trafika
Pasaža. (c)

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglosi in naročniki lista,
izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo
pojasnila ki spadajo v delokrog upravn-
ništva lista.

Dvosobno stanovanje

a kopalnico oddam. - Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod števil. 14988. (c)

Dvosobno stanovanje

s pritliklinami ter velikim
vrtom oddam za 1. nov. v
Rožni dolini, cesta III,
števil. 12. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam. Vprašati: Kolo-
dvorska 18, med 2. in 6.
uro pri hišniku. (c)

Enosobno stanovanje

oddam s 1. novembrom.
Vodovodna 77. (c)

Posestva

Droben oglos v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaj;
če že ne z gotovim denarjem
pač kupca ti s knjižico da.

Parcela

Področnik 950 m², vogal-
no, po 80 Din — prodam.
Žirovnik, Tavčarjeva 6.

Hiša

6 sob, 500 m² vrta, Tyr-
ševa cesta, prodam za
140.000 Din. — Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 14958. (p)

Dvostanovanjska hiša

elektr. razsvetljava, stu-
denec, velik vrt, priprav-
no tudi za upokojece, pol
ure od Maribora, takoj
proti gotovini naprodaj. -
Vprašati: Aleksandrova
c. 42, Pobrežje pri Mari-
boru. (p)

Hiša

blizu nove šolske cer-
kve ugodno prodam. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Gotovina 450« 15044.

Obrt

Snežne čevlje in galoše
popravi najboljšo »Ex-
press«, brzo-popravljalni-
ca čevljev in galoš, M.
Trebar, Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 6. (t)

Čč.

duhovnikom

se priporoča za izdelavo
talarjev, salonskih oblek
in drugih oblačil

CERAR SREČKO

krojač
Kolodvorska ulica števil. 6.

Pouk

Angleščino, francosčino,
nemščino, gospodinjstvo,
klavir za deklice od 15.
leta naprej se poučuje v
Vzgojnem domu, Kočavaš,
Stari trg pri Rakeku. (u)

Vnajem

Hiša

uro od Ljubljane, trosob-
no, pritlikline, elektrika,
zraven cerkve, avtozveza,
takoj poceni oddam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 14955. (n)

Prodamo

Šivalni stroj

pogrešljiv, nemški fabri-
kat, z okroglim čoln-
kom, ki tudi šika, poceni
naprodaj. Nova trgovina,
Tyrševa 36. (t)

Zimske športne srajce

v največji izbiri po naj-
nižjih tovarniških cenah
dobite pri »Kreko«, Tav-
čarjeva ul. 8. (t)

Oglašujte v edino uspešnem dnevni- ku »Slovenca«!

Cvetje

italijansko, vedno v za-
logi na debelo. - Baloh,
Kolodvorska 18, dvorišče.

Za šolarje

vseh vrst obleke, pum-
parce, perilo itd. v naj-
večji izbiri dobite po-
ceni pri Preskerju.
Sv. Petra cesta 14. (t)

Telefon 2039

PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v
veliki izbiri najugodnejše
in najcenejše tvrdka Kari
Prelog, Ljubljana, Zidov-
ska ulica in Stari trg. (t)

Jajca

štajerska po najnižji ce-
ni prodaja Baloh, Kolo-
dvorska 18, dvorišče. (t)

Varujte lep izgled Vaših zob!

Vedno dražesten nasmeh

Zdravo in lepo zobovje je svetla črta mladosti in dražesti! V interesu Vašega zdravja in Vaše lepote morate skrbeti za zobe s tem, da uporabljate izključno sredstva za ZOBE GIBBS na podlagi specijalnega mila. Delovanje teh proizvodov je že z deceniji venčano z uspehom.

MILO ZA ZOBE • PASTA ZA ZOBE

na podlagi specijalnega mila čisti na dovršeno znanstveni način zobe tako, da postanejo beli in sijajni, ne da bi pri tem najmanj kvarila njihovo sklenino.

Zapomnite si:

MILO ZA ZOBE • PASTA ZA ZOBE

Tinček in Tonček v Atlantidi

178.

Ušel!

Gorila je planila v morje in hitela bežečemu Tinčku nasproti. Zgrabila ga je in odnesla na splav, preden se ga je morska deklica mogla dotakniti s čarodajno palico.

Tonček je začuden vprašal:

»Kaj pa si storil, da te preganja ta deklina?«

»Nič nisem storil,« je Tinček ves zasoplen odgovoril. »Hitro odplujmo dalje, drugače nas bo vse skupaj začarala v pujsle!«

Trenutek na to je splav z našimi prijatelji z vso naglico odplul dalje.

Morska deklica je srdito gledala za pobeglim Tinčkom in mu žugala s palico. Tinček pa ji je s krova škodoželjno strgal korenček:

»Šlek, šlek, kar pod nosom se obriši, ne boš me več dobila v pest!«

Morski deklici so se pridružile še druge morske deklice, ki so živele na otoku.

»Ušel mi je, kajon!« jim je jezno povedala prva morska deklica. »Škoda! Njegovo meso bi bilo gotovo zelo okusno. Mesa teh starih mornarjev sem že sita.«

»Po toči je prepozno zvoniti,« je modro pripomnila njena prijateljica.

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš iskrenoljubljeni, srčnodobri soprog, oče, brat in stric, gospod

Anton Mencinger

banski svetnik,
odlikovan z redom sv. Save in C. S. R. redom Belega leva

po dolgotrajni mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, v četrtek, dne 8. oktobra ob enajstih ponoči, v 58. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Blagoslovitev trupla bo v nedeljo, dne 11. oktobra ob enajstih pred mrtvaško vežo splošne bolnišnice v Ljubljani, nakar se prepelje na Krško, kjer bo istega dne pogreb ob petih na pokopališču pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1936.

Irma Mencinger, soproga; Marjanca, Ljubica in Jelena, hčerke;
dr. Janko Mencinger, advokat, in ing. Leo Mencinger, tehn. viš.
svetnik, brata.

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so obsuli našega ljubega sina in brata s cvetjem in ga spremili na njegovi zadnji poti, posebno častiti duhovščini, gospodom častnikom za vojaško spremstvo, Zdravniški zbornici, Društvu zdravnikov in gospodom zdravnikom internega oddelka tukajšnje bolnišnice.

Najiskrenejšo hvalo izrekamo še posebej rodbinam Antloga, ing. Mihevc, g. dr. Jemcu in prijateljem pokojnika, ki so nam ob teh težkih urah stali ob strani.

Rodbini

dr. Frlan, ing. Jernejčič